

Ljudska PRAVICA

„LJUDSKA PRAVICA“
USTANOVljena 1. OKTOBRA
1894 - MED NARODNOOSVO-
BODILNO BOJBO JE IZHA-
JALA KOT 16-DNEVNIŠKI
TEDNIK OD OSVOBODITVE
DO 1. JULIA 1951 KOT DNEV-
NIK NATO PA KOT DNEV-
NIK - OD 1. JUNJA 1953 IZHAJA
V REDAKCIJSKI POVEZANO-
STI Z „BORBO“

V Londonu proučujejo odgovor SZ

V britanski javnosti se vse bolj načenja vprašanje, kaj britanska in francoska vlada pravzaprav hočeta doseči s svojim osamljenim in nepopustljivim stališčem do sueškega vprašanja

(Od našega stalnega dopisnika.) London, 10. avg. Noto, ki jo je včeraj poslala Sovjetska zveza, so danes proučevali ministrski predsednik Eden, zunanji minister Selwyn Lloyd in strokovnjaki Foreign Officea. Predstavnik angleškega zunanje ministristva je danes na sestanku novinarjem rekel, da so britanski odgovor proučujejo, da pa so v njem tudi nekateri elementi, ki medsebojno niso v skladu in s katerimi se Velika Britanija ne strinja. Pripomnil je, da je treba noto in včerajšnje poročilo smatrati za dva dela ene zaokrožene celote.

Namen angleške in francoske vlade je bil namreč, da bi londonska konferenca, ki naj bi trajala največ 7 dni, sprejela sklep o internacionalizaciji Sueškega prekopa. Na uvodnih londonskih razgovorih so se tri zahodne države zavzemale za zmernejše stališče. Pozneje je Washington razvil živahno diplomatsko dejavnost, da bi ublažil učinek tega nič kaj posebno popularnega načina, kako so sklicali mednarodno konferenco, med drugim tudi s trditvijo, da ameriška vlada nikakor ni za takšen diktat, ki ga spremlja po vrhu še grožnja z vojaško intervencijo.

To je bilo med drugim stališče, ki sta ga zagovarjala najprej Murphy, pozneje pa tudi Dulles med londonskimi razgovori z Edenom, Lloydom in Pineaujem. Ameriško gledišče pa v Londonu še ni doseglo psihološkega učinka. Vse kaže, da se razlike še zdaj niso bistveno zmanjšale. Velika Britanija svojega ozkega in brezkompromisnega stališča v glavnem ni spremenila vzlic drugačnemu stališču ZDA in nerazpoloženju v deželah Commonwealtha - Indiji in Ceylonu, vzlic grški pripombi, pa tudi čedalje pogostejšim svarilom v sami angleški javnosti, da takšna politika že zdaj praktično pomeni osamiti Veliko Britanijo glede sueškega vprašanja od vsega sveta, od vseh povabljenih in nepovabljenih dežel, z edino izjemo francoske vlade.

Ni šlo torej za pričakovano egiptosko in morebitno sovjetsko opozicijo, marveč za trenja mnogo večjega obsega, ki je bilo že pred moskovskim poročilom in ne glede na njegovo vsebino ustvarilo zamotano, zelo problematično vzdušje pred londonsko konferenco. Mučno, kakor redkokdaj v zadnjih časih, polno napetosti in negotovosti.

kjerkoli drugje, pa naj se udeležijo konference ali ne, ker se je, najmanj kar lahko rečemo, znašel v položaju, da se ukloni brezpogojnemu diktatu. Kako potemtakem uveljaviti te teze?

Kaj bi pomenila vojaška intervencija

V Veliki Britaniji in Franciji so nekateri še zmerom prepričani, da bi lahko to dosegli z vojaško intervencijo proti Egiptu. Stvarno pa glede tega ni nobenega upanja. Predvsem to zdaj ni več sodobno priznana metoda. Egipt pa tudi ni dal nobenega povoda, ki bi lahko opravičil to akcijo, ne z duhom ne s erko Ustanovne listine Združenih narodov, brez tega pa bi prinesel vsak začetek bitke nedvomno nevarnost, da bi jo presodili kot agresijo. Velika Britanija in Francija pa bi se v kaj takšnega pač ne upali spuščati.

Naposled tudi ni upanja, da bi se vojna ustavila na peščenih egiptovskih tleh, marveč bi dvig-

nila ves arabski svet in povzročila takšne komplikacije, ki bi se močno tikale vsega sveta. O tem ne more biti več dvoma.

Pošiljanje čet v Sredozemlje so odgodili

Takoj potem, ko je prišla sovjetska nota, so se začela angleško-francoska posvetovanja. Vse kaže, da bodo zahtevale zahodne države od sovjetske vlade prek svojih veleposlanikov nekatera pojasnila.

Bilo pa bi zelo dobro, če bi zdaj, ko so prišli odgovori malone vseh vlad, povabljenih na konferenco o Suez, v Londonu in Parizu proučili prvotna gledišča. Zlasti pa bi bilo dobro, da bi danes znova odgodeni odhod čet s civilnimi letali iz Velike Britanije na sredozemsko oporišča mogli dokončno preklicati.

Tu že mnogi mislijo, da bi to morali in mogli storiti. Od prvih dni, ko je kazalo, da je angleška javnost enotna v mnenju o nacionalizaciji Sueškega prekopa, se je razpoloženje že znatno spremenilo.

Vprašanje, ki je ostalo brez odgovora

Da je Sueški prekop izredno razen za gospodarstvo Velike Britanije, kakor tudi mnogo drugih dežel, tega nihče na svetu ne zanika. Nihče tudi ne more zanikati, da morajo na tej vodni poti v prihodnje veljati načela svobodne plovlje, kakor veljajo že od začetka tako imenovane sueške krize. Čedalje bolj pa se tudi tu v Londonu vsiljuje vprašanje, kaj angleška in francoska

vlada pravzaprav želi s svojim osamljenim in nepopustljivim stališčem in kako mislita, da bi ga lahko uresničili s tako nezanimnim upenjem na popolno podporo kogarkoli? Vse kaže, da se za to stališče ne bo ogrela večina na londonskih razgovorih, celo če bi prišlo do njih v napovedanem času in v normalno predvideni sestavi. O tem pa so tudi že začeli dvomiti.

Ce pa se bo uveljavila nasprotna domneva, ki je videti manj verjetna, da bi namreč konferenca sklenila »internationalizacijo« Sueškega prekopa docela v duhu tez angleške in francoske vlade, bi takoj nastalo vprašanje: »Kaj potem?« Tudi če ne upoštevamo vseh drugih strani, je jasno, da so angleške in francoske teze za Egipt nesprejemljive. To je rekel tudi predsednik Nasser, to so izjavili Nehru, sovjetska vlada in arabski državniiki. To se je upal povedati tudi srednjevzhodni zaveznik zahoda Irak. Tako mislijo Azija, Afrika in kdo ve koliko dežel v Evropi in na svetu! Egipt jih torej ne bo sprejel, ne na konferenci, ne

Posvetovanje v Beli hiši

Eisenhower je za jutri povabil ugledne prvake republikanske in demokratske stranke na razgovor o Suez

Washington, 10. avg. (Reuter). Predsednik ZDA Eisenhower je povabil ugledne prvake republikanske in demokratske stranke, naj se v nedeljo popoldne sestanejo z njim v Beli hiši, da bi se posvetovali o problemu Sueškega prekopa. Na sestanku je med drugim povabil voditelja senatne večine Lindona Johnsona, senatorja Walterja Georga, voditelja senatne manjšine Williama Knowlanda, predsednika Senata Sama Rayburna, dalje člane zunanje-političnih odborov Senata in Predstavnika doma ter člane odborov obeh domov za oborožene sile.

Temu sestanku bodo prisostvovali tudi zunanji minister Dulles, podpredsednik ZDA Nixon in predsednik skupnega odbora načelnikov ameriških generalstaba general Radford. Zunanji minister Dulles je izjavil, da je predsednik Eisenhower sklical ta sestanek zato, ker se mora deliti odgovornost s Kongresom, zlasti še, če bi nastala nevarnost, da bi izbruhne sovražnosti. Dulles je pripomnil, da v sedanjem položaju ne vidi razlogov za izredno zasedanje Kongresa. To je Dulles izjavil pred odhodom v New York, kjer se bo sestal z generalnim sekretarjem OZN Hammarskjöldom, in se pripomnil, da je po njegovem mnenju sueški spor možno mirno poravnati.

VREMENSKA NAPOVED

za soboto, 11. avgusta
Sonečno z delno oblačnostjo. Najvišje jutranje temperature od 19 do 22 stopinj, na Primorskem okrog 20, čez dan do 30 stopinj. Zjutraj v nižinah kratkotrajna megla.
Stanje vremena:
področje visokega zračnega pritiska, ki zajema Balkan, Srednjo Evropo in Sardinijo, nad Srednjo Evropo močno slabi, nad Francijo pa se začne slabotno področje nizkega zračnega pritiska, ki se pomika proti vzhodu.

Egiptovsko sporočilo na obdolitve, izražene zadnje čase v Londonu

London, 10. avg. (Tanjug). — Egiptovsko veleposlanstvo v Londonu je noč objavilo sporočilo, v katerem odgovarja na številne obdolitve, izražene zadnje čase v Londonu proti egiptovski vladi, in razlaga svoje stališče o bližnji londonski konferenci.

V sporočilu je poudarjeno, da »vnaprej podpisana obveznost, da mora konferenca doseči sporazum o bodočnosti Suez v omejenem okviru, udeležencem ne omogoča drugega, kakor da sprejemo britansko gledišče.«
Potem ko je rečeno, da zahodne velesile nimajo pravice sklicati konference, ki bo obravnavala vprašanja, katera sodijo izključno pod egiptovsko jurisdikcijo, je poudarjeno, da nekateri dežele niso povabili na konferenco iz določenih namenov. Seznan povabljenih dežel ne

ustreza, je poudarjeno v sporočilu, niti seznamu podpisnikov konvencije iz 1888, niti seznamu dejanskih največjih koristnikov prekopa.
Dalje je rečeno, da Egipt zagotavlja svobodo plovlje po prekopi in da ga namerava razširiti, poglobiti in vzdrževati v »dobro svetovne trgovine in v blagor bodočih rodov egiptovskega naroda.«
»Nesporno je dejstvo,« je nadalje rečeno v poročilu, »da je prekop integralni del egiptovskega ozemlja, nad katerim je v celoti uveljavljena egiptovska jurisdikcija.« Poročilo pripominja, da je angleška vlada z anglo-egiptovsko pogodbo iz leta 1954 priznala, da je Sueški prekop del Egipta. Prav tako je s koncesijo iz leta 1888 priznana, da je družba Sueškega prekopa egiptovska in podvržena egiptovski jurisdikciji. Poziv uprave družbe v Parizu, poslan njenim bivšim uslužbencem, naj izbirajo med egiptovskimi oblastmi in staro družbo, je nezdravljiva s čisto poudarjeno potrebo po vzdrževanju tega prekopa v brezhibnem stanju. Egiptovsko veleposlanstvo v Londonu nadalje podurja, da Egiptu z več strani odrekajo pravico, da bi uporabil katerikoli del dobička za lastne načrte o razvoju dežele, pozabljajo pa, da kaj takšnega nikoli niso zahtevali od stare družbe, ki je v zadnjih petih letih razdelila med delničarje 50 milijonov funtov, medtem ko je za vzdrževanje prekopa porabila samo 17 milijonov funtov.

Egiptovsko sporočilo

na obdolitve, izražene zadnje čase v Londonu

Med drugim je na letošnjem celovškem velesjemu posebno zanimiva udeležba Trsta, ki v 14. paviljonu s slikami, grafikoni, prospekti in drugim gradivom kaže Trst kot pristanišče in luko, skozi katero je nekoč tekla pretežna večina avstrijskega čezmorskega prometa.
Danes so imeli na zunanjetrgovinskem oddelku celovške trgovinske zbornice trgovinski zastopniki Trsta, Jugoslavije in Zahodne Nemčije zunanjetrgovinska posvetovanja, o čemer pa ni bilo izdano kako posebno poročilo.
Celovški velesjem je imel že prvi dan mnogo obiskovalcev. Mikavna in čudovito živa postane podoba velesjema zlasti še zvečer, ko žari ves velesjemski prostor v tisočerihih lučeh in barvah in se med razvedrilnimi napravami in vabljivostmi pretakajo potoki sproščenega občinstva.

Beograd, 10. avg. (Tanjug). — Predsednik republike Josip Broz Tito je postal belgijskemu kralju Baudouinu naslednje brzojavko: »Prosim Vaše Veličanstvo, da sprejme moje odkritosrčno sožalje ob hudi izgubi, ki je zadela Belgijo zaradi nesreče v rudniku Marcinel.
Zelim zagotoviti Vašemu Veličanstvu, da jugoslovanski narodi globoko sočustvujejo z družinami ponesrečenih rudarjev in z vsem prijateljskim belgijskim narodom.«

Sožalje predsednika Tita ob nesreči v Charleroiu

Naserjeva poslanica Titu
Brioni, 10. avg. (Tanjug). — Predsednik republike Josip Broz Tito je danes dopoldne sprejel egiptovskega veleposlanika Husaina Ruždija.
Veleposlanik Ruždi je predsedniku Titu izročil osebno poslanico predsednika egiptovske republike Gamala Abdela Naserja.

Egiptovska vojska narodne osvoboditve

Kairo, 10. avg. — Kairski radio poroča, da je predsednik egiptovske republike Gamal Abdel Naser izdal odlok o ustanovitvi vojske narodne osvoboditve. V njej bodo narodna garda, mladinski bataljoni in prostovoljci od 18. do 50. leta.

SLAVNOSTNA OTVORITEV V. KOROŠKEGA VELESEJMA V CELOVCU

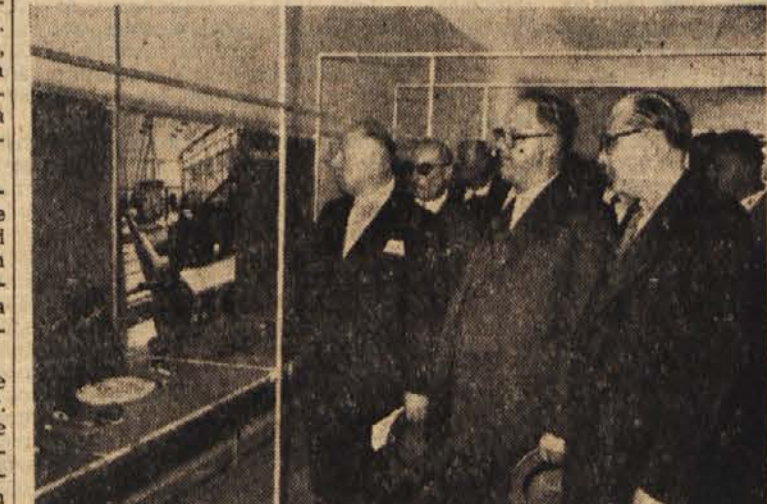
Največji gospodarski dogodek na Koroškem

Razen Avstrije, Zahodne Nemčije in Italije razstavljajo svoje blago tudi nekateri podjetja iz Jugoslavije — živahna pobuda za razvoj zunanje trgovine

Celovec, 10. avgusta. — Včeraj dopoldne so v Celovcu nadvse slavnostno odprli 5. koroški velesjem, ki že po prvih vtisih obiskovalcev vzbuja presenetljivo lep prikaz gospodarske dejavnosti in marljivosti ter je letošnji največji gospodarski dogodek Koroške, kot je v svojem govoru poudaril deželni glavar Ferdinand Wedenig. Razen številnega občinstva, proučevalcev in gospodarstvenikov so se otvoritve udeležili mnogi predstavniki oblasti in gospodarskega življenja ter delegacije iz sosednjih držav, ki razstavljajo na velesjemu. V jugoslovanski delegaciji sta bila med drugimi navzoča član izvršnega sveta LRS Tone Bole in predsednik mestnega sveta Ljubljane dr. Marijan Dermastia. Velesjem je slavnostno odprl zvezni kancler inž. Julius Raab, ki je ob tej priložnosti ugotovil, da je koroški velesjem ne samo manifestacija gospodarske dejavnosti Koroške, ampak hkrati tudi živa pobuda za nadaljnji razvoj zunanje trgovine, zlasti trgovinskih odnosov med Avstrijo, Jugoslavijo in Italijo.

Koroški velesjem je razsežen, smotno urejen in prikazuje malone vse proizvodno bogastvo Koroške, v prav posebni meri pa koroško gozdno gospodarstvo in tehnično dokaj dognano lesno predelovalno industrijo.
V vseh prostorih razstavlja nad 800 domačih in nekaj nad 100 tujih razstavljalcev iz Zahodne Nemčije, Italije in Jugoslavije. V razsežnem paviljonu šteje 13 je vzorno in prikupno razstavilo svoje proizvode in izdelke okoli 30 jugoslovanskih podjetij, med njimi »Elan« iz

Begunj, »Iskra« iz Kranja, »Inštitut za elektrovezve« iz Ljubljane, »Domeksport« pa »Koteks« in »Medex« ter »Gosad« in še druga podjetja, med njimi celo nekatera iz koprškega okraja, tako »Delamaris« in »Fruktus«. Med Jugoslavijo in Avstrijo je bil namreč v okviru velesjema sklenjen kompenzacijski dogovor v skupnem izvoznem in uvoznem znesku nekaj nad 13 milijonov šilingov. Po dogovoru bo Avstrija izvozila v Jugoslavijo med drugim kmetijske stroje, železne in kovinske izdelke, avtomobilske in

Zvezni kancler inž. Julius Raab in koroški deželni glavar Ferdinand Wedenig na obisku v jugoslovanskem paviljonu na »Koroškem velesjemu« v Celovcu

PROBLEMI REKONSTRUKCIJE INDUSTRIJE V SLOVENIJI

Za rekonstrukcijo je doslej vloženi le malo elaboratov

V letošnjem zveznem družbenem planu je poseben poudarek na rekonstrukciji in racionalizaciji naše industrije. Razen za investicije v premogovnikih, za rekonstrukcijo industrije gradbenega materiala in za opremo gradbenih podjetij Narodna banka ni razpisala natečajev in sprejema prošnje za posojila za rekonstrukcijo sproti. Tudi nova uredba o posojilih za investicije določa, da se investicijska posojila za razširjenje in rekonstrukcijo podjetij lahko dajejo brez natečaja.

Morda prav zaradi tega je bilo doslej v Sloveniji vloženi le razmeroma malo posojil za taka posojila, čeprav so potrebe velike. Tudi pri republiški komisiji za revizijo investicijskih programov je vloženi še zelo malo programov za rekonstrukcijo. Temu gotovo ni vzrok nezadostno zanimanje podjetij, saj je znano, da je večina podjetij v Sloveniji potrebna rekonstrukcije. Vzrok je verjetno v tem, da zahteva izdelava elaboratov daljši in temeljitejši študij in obsežno dokumentacijo tehničnih in ekonomskih pogojev, zlasti tudi pripravo načrtov, analiz o perspektivnih potrebah in razvojnih možnostih, o surovinskih bazi in tehnološkem postopku, kakor tudi vskladitev z ostalo industrijo iste stroke. V resnici ni moč takih obsežnih elaboratov izdelati brez noč, če naj bodo solidni. Za taka dela imamo tudi razmeroma malo sposobnih strokovnjakov.

Pri mnogih dosežanih natečajih je praksa pokazala, da so nekatera podjetja lotila izdelave elaboratov šele tedaj, ko je bil natečaj že razpisan, in so delo opravila v naglici, površno in nesolidno, tako da je morala Narodna banka elaborate večkrat vrati na izpopolnitev ali pa natečaj celo razveljaviti. Nezadostno preštudirani in nesolidno izdelani programi pa imajo največkrat za posledico predimenzioniranje proizvodnih naprav in preveliko vlaganje sredstev na škodo drugih potrebnejših investicij. S tega vidika je vsekakor pozdraviti, če zdaj žrtvujejo podjetja več časa za sestavo programov, da bodo vestneje in solidneje pripravljani.

Bolj na mestu pa je občutek, da se podjetja že niso prej lotila tega dela. Tudi se zdi, da bi vsaj nekatera podjetja, kjer so potrebne le manjše rekonstrukcije, lahko le malo bolj pohitela. Zdej smo v avgustu in imamo le še dobre štiri mesece do konca leta. To naj imajo pred očmi tista podjetja, ki računajo s posojilom za rekonstrukcijo še v letošnjem letu.

V nekaterih podjetjih pa gre do pri sestavi elaboratov za rekonstrukcijo tudi predaleč in sestavljajo programe, ki pomenijo v resnici zgraditev novega podjetja ali pa se za programom rekonstrukcije skriva občutno povečanje zmogljivosti, podvojitvev ali celo potrojitev. Za take rekonstrukcije pa bo težko dobiti posojila. V zveznem družbenem planu so namreč za letošnje predvidene predvsem manjše rekonstrukcije in racionalizacije s hitrim učinkom v proizvodnji.

V Sloveniji mnoga stara industrijska podjetja ne morejo nadalje razviti proizvodnje, ker imajo na enem ali drugem področju tesna grla, ki pa se dajo odpraviti z manjšimi rekonstrukcijami, modernizacijami in razširitvami. Niso redki primeri, da imajo tovarne tudi po 30 in več let stare parne kotle, ki so neekonomični in so odlučili ter jih

je treba zamenjati z novimi, sodobnejšimi. Take rekonstrukcije imajo prednost. Nekatera podjetja stavlajo v program rekonstrukcije predvsem gradnjo novih objektov, čeprav se posojila dajejo predvsem za nabavo opreme. Seveda pa so pri mnogih podjetjih težave tudi v tem, da potrebujejo za rekonstrukcijo stroje iz uvoza. So pa tudi primeri, da imajo podjetja nujno potrebne specialne stroje iz uvoza, ki pa jih nima kam postaviti, kakor na primer v tovarni dušika v Rušah, kjer morajo še naprej pošiljati svoj elektrokorund v tujino zaradi predelave, čeprav imajo že dalj časa za to potrebne stroje, za katere pa morajo postaviti še potreben objekt.

Amortizacijska sredstva pod-

V LJUBLJANI SO ODPRLI IZSELJENSKO RAZSTAVO

Spoznajamo življenje in delo naših rojakov v evropskih in prekoceanskih deželah

V četrtek dopoldne so odprli v dvorani Zavoda za socialno zavarovanje v Kidričevi ulici izseljensko razstavo, ki jo je uredil poseben odbor Izseljenske matice. Navzoči so bili podpredsednik Izseljenske matice Tomo Brejc, prof. Milko Kos in drugi predstavniki političnih, družbenih in kulturnih ustanov ter številni rojaki, ki se mude na obisku v domovini.

Pr eden so si ogledali razstavo, je tov. Cvetko Kristan v imenu razstavljalnega odbora pozdravil navzoče in pojasnil, da je razstava namenjena tako v počastitev našim rojakom kakor tudi vsej naši javnosti, ki naj bi se podrobneje seznanila z delom in življenjem izseljencev.

Za razstavi je zanimivo predvsem slikovno in dokumentarno gradivo, ki prikazuje, kako so naši izseljenci v raznih evropskih in prekoceanskih deželah uspeli prek več rodov očuvati spomin na domovino. O tem nam govorijo številni časopisi in publikacije, ponatisi knjig v slovenskem jeziku, ki izhajajo v tujini; prav tako pa tudi slike raznih kulturnih prireditev, s pomočjo katerih gojijo naši rojaki v tujini materin jezik in ljubezen do rodne grude.

Lepo je prikazana na razstavi tudi pomoč, ki so jo v minulih letih izseljenci nudili domovini med vojno in po njej, in sicer zlasti s pošiljkami dragocenejšega zdravstvenega materiala, aparatov in naprav. Za razstavo je Izseljenska matica zbrala tudi del gradiva v spomin na življenje in delo Louisa Adamiča in Etbina Kristana, ki sta si s svojim delom v tujini pridobila izredne zasluge za poglobitev vezi med izseljenci in domovino.

Prepričani smo, da si bo mnogo naših ljudi z zanimanjem ogledalo razstavo, hkrati pa bo kasneje Izseljenska matica zbrane dokumente lahko odstopila izse-

jetij dolgo vrsto let zdaleč niso zadoščala za redno obnavljanje osnovnih sredstev. Nekatera podjetja so ta sredstva uporabila zgolj za vzdrževanje gradbenih objektov. Ta so zdaj na boljšem, ker laže dobe posojila za zamenjavo starih strojev. Težave pa imajo tista podjetja, ki so pila amortizacijska sredstva porabila izključno za obnovo strojnega parka in pustila propadati gradbene objekte. Zdej iščejo posojila za obnovo teh objektov. Take investicije seveda ne morejo zagotoviti povečanja proizvodnje, so pa nujno potrebne, da se zagotovi nadaljnja proizvodnja. Pred podobno problematiko so tudi nekatera velika podjetja, ki so nastala po združitvi več manjših in imajo danes istovrstne obrate raztresene po raznih krajih, kar nujno terja gradbene investicije za združitve teh obratov zaradi racionalnejše proizvodnje.

Skratka, rekonstrukcija industrije je v Sloveniji, kjer je mnogo starih podjetij, je precej zamotana. Potrebe so velike, zato bomo program rekonstrukcij lahko izvedli le postopno. S.

ljenskemu muzeju, ki ga nameravamo v prihodnjih letih urediti verjetno v Beogradu. M. N.

IZ PROBLEMATIKE NAŠEGA GRADBENIŠTVA

Ali naj gradimo stolpne hiše?

V zadnjih letih se pri nas in v zunanjem svetu vedno bolj uveljavlja gradnja stolpnih hiš. Nekateri kraji naše ožje domovine si že omislili to novo obliko ureditve arhitekturnih zamisli (Maribor in Kamnik) tako, da imamo možnost ogledati si jo v naravi. Pod pojmom stolpne hiše razumemo zgradbo, ki ima več kot 8 nadstropij in ne presega 14 nadstropij.

Preprost človek bi mislil, da gradimo stolpne hiše zato, da prihranimo na dragocenem gradbenem zemljišču. To mišljenje je za zmotno zaradi tega, ker moramo kompenzirati višino zgradbe s povečanimi površinami okrog nje, da ji omogočimo potrebno svetlobo in zrak, prostore za parkiranje avtomobilov, odpočitek ljudi in igranje otrok.

Iz navedenih razlogov izhaja, da je moč dovoliti gradnjo stolpnih hiš le pod pogojem, da so na razpolago zadostne in ozelenjene proste površine, kar pa seveda ne vodi k prihranku zemljišča, kot bi sicer pričakovali. Ekonomsko je postavljati

Sovjetski veleposlanik na razstavi telekomunikacij

Včera popoldne si je III. mednarodno razstavo radia in telekomunikacij ogledal veleposlanik ZSSR v Jugoslaviji N. Firjubin. V spremstvu direktorja Gospodarskega razstavišča Leopolda Kreseta se je zadržal na razstavišču poldruge uro, potem pa je v knjigo vtisov vpisal, da je navdušen nad razstavo, ker kaže velik razvoj in rast jugoslovanskega gospodarstva.

Pomoč slovenskih pristanišč Reki

Te dni je priplula v portoroška pristanišča večja turška trgovska ladja, ki je pripeljala 5240 ton industrijske soli. To je že druga tuja trgovska ladja, ki je pristala ob slovenski obali. V kratkem pričakujejo še nekatere druge ladje, med njimi argentinsko, ki bo pripeljala 3500 ton bombaža.

Ti prvi začetki pomorskega prometa v slovenskih obmorskih pristaniščih so še zlasti pomembni sprito preobremenjenosti reškega pristanišča.

»Jugoslavija« dobila najvišji razred

Klasifikacijski zavod »Jugoslovanski register brodov« in najbolj znani registracijski zavod na svetu londonski »Lloyd« sta podelila naši novi potniški ladji »Jugoslavija« najvišji razred za to vrsto ladij. Potrjeno je bilo, da ta naša največja in najmodernejša potniška ladja, izdelana v splitski ladjedelnici, ustreza vsem predpisom mednarodne konvencije o zaščiti človeških življenj na morju. »Jugoslavija« pripada kategoriji ladij velike obalne plovbe, kar pomeni, da bo lahko plula po vsem Sredozemlju in da jo bodo uporabili za mednarodna potovanja.

Ko so »Jugoslavijo« potisnili v morje, je ladji botrovala soproga predsednika republike Jovanka Broz. Ladja je dolga 90 m in ima 2800 bruto registrskih ton. Dva Diesl motorja bosta razvijala hitrost 19 morskih milj. Na ladji je prostora za več kot 1200 potnikov.

Predlogi za dvig proizvodnosti dela

Z zasedanja delavskega sveta Železarne Jesenice

Jesenice, 10. avgusta. — Današnjega rednega zasedanja delavskega sveta Železarne Jesenice so se udeležili tudi direktor Zveznega zavoda za gospodarsko planiranje tov. Sergej Kraigher, zvezni poslanec France Peroutšek, predsednik Okrajnega odbora SZDL Kranj Mirko Zlatnar in podpredsednik OLO Kranj Ivan Bertonec-Johan.

Na tej seji je poročala komisija za plan centralnega delavskega sveta o izpolnitvi polletnega plana fvarne. V prvem polletju je Železarna dosegla 97,8 % polletnega oziroma 49,4 % letnega plana. Na izpolnjevanje plana so neugodno vplivali nekateri objektivni vzroki, kakor pomanjkanje električne energije, slaba kvaliteta rude, previsok odstotek vlage v koksu in deloma tudi pomanjkanje delovne sile. Med subjektivnimi vzroki pa so nezadostno urejena organizacija dela ter še ne najboljše delovna disciplina. Komisija za plan je predlagala nekatere konkretne ukrepe, da bi izpolnili letni plan; med drugim naj bi komercialna služba pravočasno preskrbovala kvalitetne surovine, persohalna služba pa naj bi zagotovila ustrezno število delovnih moči.

Zanimivo je bilo tudi poročilo komisije delavskega sveta za proizvodnost dela, ki je prvič pripravila tehtnejšo analizo te problematike in predlagala tudi nekatere ukrepe, ki jih je delavski svet osvojil skupaj z njenim poročilom. Komisija je med drugim predlagala, naj se v tovarni čimprej formira biro za tehnično in ekonomsko analizo, ki naj mesečno dostavlja podatke komisiji za proizvodnost dela. To problematiko naj proučujejo tudi grupni delavski sveti. Biro naj ponovno prouči tehnične kapacitete posameznih obratov. Z izboljšanjem vzdrževalne službe je treba zmanjšati odstotek zastoja v proizvodnji. Odgovorni činitelji v tovarni naj se čimprej lotijo dokončnega popisa in analitiške ocene delovnih mest, ker je od tega odvisno tudi stimulatívno nagradjevanje. Revidirati bo treba nor-

me v nekaterih oddelkih, reorganizirati biro za norme in ga usposobiti, da bo lahko dobro opravil svoje delo. Izboljšati pa je treba hkrati delovno disciplino in bolje izkoristiti delovni čas, za kar so posebej odgovorni vodilni uslužbenci.

V razpravi o poročilu te komisije pa so poudarili, da je zdaj v tovarni razširjeno napačno mnenje, češ da je moč proizvodnost dela povečati le, če gredo prizadevanja za dvig proizvodnosti dela v tej smeri, da bi se povečali fizični napor delavcev, kar pa seveda ne drži, ker je moč proizvodnost dela povečati predvsem z nekaterimi organizacijskimi ukrepi.

V času, ko poročamo, seja še M. Z.

Smrt književnika Cetineca

Predsmočinim je v Splitu podlegel hudemu srčnemu napadu naš znani književnik Ante Cetinec. Rodil se je 1896 v Splitu in s književnostjo se je ukvarjal več kot 3 desetletja. Pred vojno je objavil dva romana in štiri pesniške zbirke, po vojni pa eno zbirko. Prof. Cetinec je bil znan tudi po svojih pesniških prevodih.

JUGOSLOVANSKA LOTERIJA Poročilo o zrebanju srečk 100. kola (plan I)

ki je bilo včera v Kočevju

Srečka, ki se končujejo s spodaj oznaženimi številkami	so zadelo dobiček dinarjev
60	600
40	800
630	2.000
0270	10.000
9700	10.000
01410	60.000
04010	60.000
91680	40.000
93930	40.000
79690	80.000
99850	80.000
110320	100.000
533620	100.000
7151	20.000
12801	80.000
466961	100.000
055611	100.000
347651	100.000
239801	100.000
459661	100.000
2	200
82	600
22	600
562	2.200
212	8.200
1952	20.200
54432	40.200
61752	40.200
096712	100.200
256882	100.600
458872	100.200
895	6.000
411215	100.000
674	2.000
05714	40.000
71674	42.000
68804	80.000
140814	100.000
95	1.000
5745	10.000
80865	60.000
010795	101.000
424395	101.000
491105	200.000
499705	400.000
816	2.000
7646	20.000
51516	40.000
56056	40.000
21746	40.000
69556	60.000
593816	802.000
19447	40.000
53547	60.000
562447	100.000
290667	100.000
479437	600.000
596997	1.000.000
8	200
198	4.200
1028	10.200
4268	10.200
589568	100.200
229	2.000
549	4.000
64409	80.000
452079	100.000

Skupno je bilo izrebanih 156.018 dobičkov in 3 premij v skupni vrednosti 80.400.000 din.

Nekaj večjih dobičkov v Sloveniji: v Mariboru 100.000 na št. 239801, v Kopru 100.000 na št. 459661, po 80.000 v Murski Soboti na št. 512801, v Ptujju na št. 168804, v Celju na št. 164409 itd.

Na pokopališču v Zagorju ob Savi je pokopan tudi mladi farnoski državljani Nikogar

Nikogar od svojih nima mladi pokopnik v Zagorju, a vendar je njegov grob vedno lepo urejen in okrašen. Lani na Dan mrtvih je na njegovem grobu gorelo enajst sveč, toliko, kolikor je imel mladi Cristl let, ko je umrl daleč od svoje domovine Francije.

Kako to, da leži Cristl pokopan na zagorskem pokopališču in čigavih src ljubezen prižiga vsako leto novembra na njegovem grobu enajst sveč, katerih plamenčki trepečejo od mrzlih sap, ki vejejo od nekod s Planine?

Rudarsko mesto Merlebach na francosko-nemški meji je dalo krvno tuj zakonca Amaliji in Albinu, Francozinji in Slovencu, ki se je tjakaj izselil že leta 1936.

Nekaj večera, bilo je pred dobrima dvema letoma, sta bila Amalija in Albin, sklonjena nad zemljevidom. Može kazalec je kazal ženi kraje v Sloveniji, koder je preživljala svoja mlada leta. Bilo je pred Amalijinim odhodom v Slovenijo. Goreče si je želela spoznati domovino svojega moža, in ker ni bilo možnosti, da bi odpotovala oba, se je odločila, da bo vzela Cristla s seboj. Hčerka Anne Marie je ostala doma pri očetu.

Na svoji poti se je najprej ustavila v Ljubljani pri mozevi

SRCE JE DOMOVINE LAST

sestr. Ni dolgo zdržala. Sililo jo je v kraje mozeve mladosti. S Cristlom sta odpotovala v Zagorje. Imela je občutek, da je dopotovala v domači kraj in da je povest mozevega življenja, tolikokrat pripovedovana v skromnem stanovanju v Merlebachu, oživela...

Leta 1914 je dveletnemu Albinu Janiču padel v vojni oče. Ostal je sam z revno materjo, ki se je ubijala z delom v rudniku. Ko mu je bilo osem let, je tudi ona umrla. Ostal je sam. Nikogar ni imel, razen nekega sorodnika, ki se je potegoval za otroka zaradi tistih ubogih krajev, katere naj bi dobival otrok od taktarnega ravnateljskega rudnika kot posmrtnino za pokojnima roditelja. Ko je Albin dobro shodil in se začel zavedati samega sebe, se ga je stric naveličal in ga dal služiti na kmeto na Planino. Posmrtnina po starših se je seveda še vedno stekala v sorodnikov žep. S kravami se je potepal po košenicah, jih na skrivaj molzel in si privoščil mleka, ki je bil tamkašnjin kmetom predragoceeno, da bi mu ga dajali. Nekoč je našel v grmovju majhno pločevinasto škatlico. Očistil jo je in začel iz kravjega vimena nacejati

mleko vanjo. Ko je napolnjeno nagnil nad usta, da bi popil mleko, ga je pri tej »krajci« zalotil gospodar. Udaril je po pločevini, da se je rob škatlice zarezal otroku v ustnico. Takrat je Albin v grmovju skrit dolgo jokal in hudo občutil, da je sam na svetu, da ni nikjer nikogar, ki bi mu pomagal. Postajal je nezaupljiv in sam vase zaprt. Njegovo otroško srce je le takrat veselo zagrlo, ko je zaslišal pitje petje. Zdelo se mu je, da so mu male živice prijatelj in da ni tako strašno sam.

S trinajstimi leti je pokazal hrbet kmetom na Planini in se spustil v dolino med rudarje. Pomagal je riniti vagončke, še prej pa je stregel zidarjem. Zivotaril je. Štirindvajset let mu je bilo. Ni klonil takratnim kapitalistom, katerih načela so bila izražena v besedah: »Rudar, ki se v petnajstih letih ne izčrpa, ni rudar, marveč lenuh!« Takrat se je med rudarji veliko govorilo o Franciji, da je tam boljše zaslužek, večji kos kruha. Poslovil se je od domovine, ki mu ni nudila žilice, in odpotoval z grenkobo v srcu v njemu neznan kraj. Tam je spoznal Francozinjo, domačinko Amalijo. Poročila sta se tik pred drugo svetovno vojno. Na obroke kupljeno pohištvo sta morala pu-

stiti v Merlebachu in se s culami na ramenih umakniti z vojnega področja na francosko-nemški meji. Po vojni je bilo prvo, da je podjetje, ki mu je prodalo pohištvo na obroke, terjalo plačilo zanj, ki je ostalo nekje razbito. Z ženo nista niti dobro ležala na njem, plačati pa sta ga vseeno morala. Rodila sta se jima dva otroka: Cristl in Anne Marie.

Amalija hodi s Cristlom po Zagorju. Ne zdrži na enem mestu. Rada bi spoznala vse tiste košenice, po katerih je Albin kot otrok pasel krave pri Barlečevih, pri Štavicu in pri Jaklinu na Cebrinovem. Svet se je desetletjih spremenil, a vseeno se je Amaliji zdelo, ko je hodila s Cristlom po košenicah, da ji vsak grm, vsako drevo ali bilka pripovedujejo o hudih letih, ki jih je preživljala mladi Albin. S sinkom je sedla na travo in gledala v dolino, od koder se je v zrak dvigal črn dim, prav tak kot v njenem rojstnem Merlebachu. Cudila se je lepirn krajem, da so bili tako skopi njemu Albinu, da mu niso hoteli odrezati večji kos kruha. Nekaj sebičnega, toda teplega se ji je porodilo v srcu: če bi bilo v tistih časih, ko se je Albin odselil v Francijo tako, kot je danes, ali bi ga potem ona spoznala. Nikoiti

Inž. Marjan Prezelj

Stoletje doma in bogve katera Slovenka bi bila danes njegova družica. V tistem trenutku je bila skoraj hvaležna nekdanjim Albinovim gospodarjem. Malega Cristla je stisnila k sebi in se v duhu spomnila moža v Merlebachu. Kaj neki sedaj dela, ko jaz podoživljam njegovo mladost na košenicah. Pozno popoldne je. Doma je verjetno, ali pa je peljal Anne Marie na sprehod.

Veselo sta se spustila z otrokom v dolino, naslednji dan pa je odpotovala v Ljubljano, da bi pri mozevi sestri preživela še nekaj dni.

Ze se je pripravljala na vrnitev v Francijo, Cristl se je igral z otroki nekje v bližnji hiše. Iz zemlje so skopali okroglo stvar. Začeli so po njej brskati in kot tolikokrat že, se je tudi v tisti hudi uri zgodilo: silna eksplozija. Cristl je ožil mrtev.

Po tistem tragičnem dogodku sta minili dve leti. Cristl se ni vrnil v Francijo. Svojo drugo domovino je našel na pokopališču v Zagorju, kamor sta ga pustila pokopati Amalija in Albin. Ni ostal sam. Albinovi prijatelji — rudarji skrbe za grob. Albin pa prihaja z ženo in hčerkico Anne Marie, če le more, vsako leto na obisk v svoj rojstni kraj in na grob svojega Cristla. Tudi letos je prišel z vso svojo družinico. Imel sem srečo, da sem v teh dneh spoznal vse tri. Jože Bon

Komur pripada Suez?

Po podatkih pariškega časnika 'Franc. Observateur' so znašali dohodki družbe Sueškega prekopa lani 34,5 milijarde frankov. Stroški družbe pa so znašali 18,3 milijarde frankov, tako da je znašal dobiček 16,2 milijarde. Od tega dobička so razdelili 7,6 milijarde med delničarje, eno milijardo so dobili ustanovitelji, 214 milijonov frankov pa 32 članov upravnega odbora sueške družbe, tako da je dobil vsak po 6.687.000 frankov letno za sodelovanje na sejah, ki jih sklicuje vsak mesec enkrat. Egipčanska vlada naj bi dobila eno milijardo (razen 3,2 milijarde na račun davkov).

Ostali del dobička je določen za amortizacijo in investicije, predvsem pa za njuna popravila na prekopu (3 milijarde). Iz poročila upravnega odbora na letošnjem običnem zboru delničarjev pa je videti, da so porabili lani za popravila samo eno milijardo.

Naserjev odhod v SZ še ni točno določen

Kairo, 10. avg. (Reuter). Direktor informacijskega oddelka egipčanske vlade polkovnik Hatem je izjavil, da ne ve točno, kdaj bo predsednik republike Naser odpotoval v ZSSR. Hatem ni potrdil, da bo predsednik Naser, kot je bilo prej sporočeno, odpotoval v Sovjetsko zvezo avgusta.

Justifikacija na Cipru

Nikozija, 10. avg. (Reuter). — Vprašanje ob zori so izvršili smrtno kazen nad tremi cipranci — člani odporne gibanja. Obesili so 22-letnega Jamisa Patsujua, 25-letnega Andrea Zakosa in 22-letnega Harilaosa Mihaela. Patsuju je bil obtožen uboja nekoga policajca turške narodnosti, medtem ko sta bila ostala dva obtožena sodelovanja v zasedi proti britanskim vojakom. Britanske oblasti so odklonile vse prošnje za pomilostitev, kajneje pa tudi vse prošnje za odgoditev smrtne obsodbe.

Sovjetska nota o Suez

Potem ko priznava Egiptu pravico do nacionalizacije sueške družbe, obsoja sovjetska vlada ukrepe Velike Britanije in Francije v zvezi s tem vprašanjem

Moskva, 10. avg. (Tanjug). — Sovjetska zveza bo poslala na londonsko konferenco o Suez svojega zastopnika, ker je mnenja, da ta konferenca lahko omogoči iskanje poti za ureditev vprašanj, ki so v zvezi s svobodno plobovo po Sueškem prekopu. To je rečeno v noti, ki so jo večeraj v Moskvi izročili vlepisalnikom Velike Britanije, ZDA in Francije ter držav, ki so bile povabljene na mednarodno konferenco o Suez.

Sovjetska vlada dalje poudarja, da sodelovanje na konferenci nikakor ne nalaga Sovjetski zvezi obveznosti ali jo omejuje v vprašanih, navedenih in komunične treh zahodnih veleisli z dne 2. avgusta. Sovjetska zveza tudi ne bo prevzela nobenih obveznosti, ki bi utegnile škodovati suvereni pravici Egipta.

znanimi načeli mednarodnega prava. Pri tem SZ poudarja, da je Generalna skupščina OZN sprejela leta 1952 posebno resolucijo o pravicah narodov, da razpolagajo s svojimi naravnimi bogastvi po lastnem preudarku.

V noti je dalje rečeno, da je zdaj na področju Bližnjega vzhoda položaj čedalje bolj napet, rečeno pa je tudi, da sta britanska in francoska vlada začeli izvajati grob in neopravičljiv pritisk na Egipt, da sta uporabljali gospodarske sankcije in sporočili da bosta svoje pomorske sile pripravili za akcijo v bližini Suez. »S temi akcijami, s katerimi bi lahko samo skalele mir in varnost,« piše v noti, »sta se vladi Velike Britanije in Fran-

cije postavili na stališče, ki je v nasprotju z načeli ustanovne listine OZN.« Sovjetska vlada tudi poudarja, da so sedanji britanski in francoski ukrepi »nedopustni« in da »pomenijo nevarnost za mir«.

V sovjetski noti je dalje kritizirano dejstvo, da na londonsko konferenco o Suez niso povabili vseh držav, ki so zainteresirane na tem problemu, marveč so jih izbrali tako, »da bi na ta način zagotovili večino za predloge, ki sta jih že v naprej pripravili Velika Britanija in Francija«.

Na koncu predlaga SZ, naj bi bila konferenca v Kairu, hkrati pa izjavlja, da bi bila OZN najprimernejše mesto za razpravo o tem vprašanju.

Šigemicu ni uspel

Japonskega zunanjega ministra sta včeraj sprejela sovjetska voditelja Bulganin in Hruščev

Moskva, 10. avg. (Tanjug). Japonskega zunanjega ministra Šigemica sta danes na njegovo željo sprejela predsednik sovjetske vlade Bulganin in prvi sekretar CK KPSZ Hruščev. Šigemicu se je v sovjetskima voditelja razgovarjal poldrugeto. Glavna tema razgovora je bila ozemeljsko vprašanje.

Po sestanku je Šigemicu novinarjem izjavil, da sovjetski predstavniki vztrajajo na prejšnjem stališču, se pravi, da otko Kunaširi in Iturup pripadata SZ in da je ozemeljsko vprašanje dokončno urejeno. Šigemicu pa je

poudaril, da je treba ozemeljsko vprašanje urediti z mirovno pogodbo.

Japonski zunanji minister je dalje izjavil, da na današnjem sestanku v Kremlju niso dosegli nobenega napredka. Njegovo mnenje je, da je treba ozemeljsko vprašanje za zdaj pustiti ob strani in da morata delegaciji nadaljevati delo. »Nam se ne mudi,« je rekel Šigemicu, »in bomo skušali najti ureditev«.

Šigemicu je tudi rekel, da bo ostal še v Moskvi, če pa bo utegnil, bo odpotoval v London na konferenco o Suez.

Dr. Bartoš o nacionalizaciji Sueškega prekopa

»Glede sklepa egipčanske vlade v vprašanju Sueškega prekopa je treba razlikovati dve bistveni vprašanji, ker pomen, če ju obravnavamo ločeno, ni enak.«

Prvo vprašanje je: »Kaj je izjavil našemu dopisniku profesor za mednarodno pravo dr. Milan Bartoš, ko je analiziral pravno stran nacionalizacije Sueškega prekopa.«

»Kot prvo vprašanje mi poudarjam, da je zdaj na vprašanju, ki ga je konsolidiralo mednarodno točiče je med obema svetovnjima vojnoma, da lahko vsaka država na svojem področju predpisuje režim nepremičnin in da lahko v ta namen tudi reformira nacionalizacijo vseh dobrin na tem področju.«

»Po mojem mnenju, da je to država ali last domaćih državljanov ali tujcev in ali so nosilci pravic fizične ali pravne osebe domačega ali tujega porekla.«

Egipčanska vlada je imela torej svo pravo, ko je upostavila nov režim lastništva Sueškega prekopa in sueške družbe, vse to pa s pogojem, da izplača pravično odškodnino tujcem, katerih koristi so bile s takšnim ukrepom prizadete.

Nam zahteva, da je egipčanska vlada izjavila, da bo izplačala pravično odškodnino tujim državljanom, zainteresiranim na sueški družbi. Odškodnino samo, če naj bo pravična in če naj ustreza stvarnosti, pa je treba posebej proučiti in ne more biti predmet razprave, dokler niso ugotovljeni vsi kriteriji za njeno odmero. Za ugotovitev odškodnine bo imel vprašanje se razpravo o kratkem roku trajanja koncesije sueške družbe in določba, da preide na koncu tega roka vsa imovina družbe na egipčansko državo, torej je treba tudi vrednost aktivne zmanjšati glede na amortizacijo za minula leta koncesije, ker velja določba, da preide imovina za minula leta brez odškodnine v lastnino države, ki daje koncesijo. To pa je nelogično vprašanje cenitve in izračunavanja.

Za nas pa ostane tu kot glavno pravno vprašanje: ali je v prvem vprašanju, vprašanje nacionalizacije, umestna kaka mednarodna intervencija. Po našem mnenju imajo države, katerih državljanji so delničarji družbe, pravico, da se v obrambi njihovih koristi zavzemajo za svoje državljanje, nimajo pa pravice, da zahtevajo kakršnokoli intervencijo, dokler se ne preprečijo, da so njihovi državljanji okoližani.

Ker je predsednik Egipčanske republike izjavil, da bodo bodisi delničarji odškodnino, če se jim lahko in kar imajo pravico storiti, to da prek komercialne zaščite zahtevajo, da egipčanske oblasti pravično in zakonito uredijo vprašanje zaščite koristi svojih državljanov, držice se redne procedure in pristojnosti po egipčanskih zakonih. Če bi bil postopek v Egiptu pri prvotni instanci zaključen v nasprotju z načelom o pravični odškodnini, bi lahko zainteresirane vlade prešle na diplomatski ukrep in morebiti zahtevale, naj pride zadeva pred mednarodno sodstvo, da bi le-to odločilo, ali je egipčanska država, ko je priložila in odmerila odškodnino, kršila katerokoli določbo mednarodnega prava. Dosej pa se morajo države zanašati na dobro voljo egipčanske vlade, izraženo v njeni uradni izjavi.

Mene je zlasti presenetila izjava nekaterih državljanov, da bodo tudi vprašanje obravnavali celo z orožjem. Po mojem mnenju to ni v skladu s načelom 2. Ustanovne listine Združenih narodov, ki prepoveduje ne samo uporabo sile v obravnavanju mednarodnih problemov, marveč tudi uporabo sile. Takšna grožnja je bila neprebijljiva v obliki umata, zlasti pa pomeni nevarnost za mir.

Samo dolgotrajni in zastoj z njihovim opipljavanjem zdaj načeloma niso podlaga za oboroženo intervencijo. Še enkrat pa je celo zmerna Porterjeva doktrina sprejeta na drugi haški mirovni konferenci leta 1907, prepovedovala uporabo sile za izterjanje dolga, do tudi zdaj ustanovna listina Združenih narodov prepoveduje silaherno uporabo sile za poravnavanje mednarodnih sporov, če se pri pravnih sporih približuje Porterjevi dok-

Dr. Milan Bartoš

trini. Po Ustanovni listini je Varnostni svet porok za izpolnitev razsodbe mednarodnega sodišča.

Če bi torej države, zainteresirane na tej nacionalizaciji, počakale, kaj bo ukrenil vrhovni egipčanski organ, če s tem ukrepom ne bi bile zadovoljne, če haško sodišče tega sklepa ne bi sprejelo in če bi presodilo v tej zadevi kako drugače, pa bi egipčanska vlada

praktično. Da je tako, dokazuje primer, da je lahko angleška vlada pustila lastništvo družbi, s svojimi ukrepi pa preprečila plobovo. Predsednik republike pa je v imenu egipčanske države izdal splošno deklaracijo, da bo Egipt spostoval svobodno plobovo po prekopu in da je v nobenem primeru ne bo oteževal.

Kolikor torej velja — mi mislimo, da velja — mednarodna služnost plobove po Sueškem prekopu, ta služnost ni ogrožena in zato nobena oblast na svetu ne more v tem vprašanju intervenirati v imenu mednarodne skupnosti. Seže če bi Egipt ogrožal ali oteževal svobodno plobovo po Sueškem prekopu, bi lahko z ust. nekaterih naših uglednih pravnikov, češ da bi mora biti Jugoslavija povabljena na to konferenco kot naslednica Avstro-Ogrske, ki je tudi podpisala to konvencijo. To formalno ne drži, ker Jugoslavija pravno ni nadaljevala Avstro-Ogrske, marveč Srbije in podpis Avstro-Ogrske na konvenciji Jugoslavije pravno ne pooblašča, niti je ne veče.

Menim pa, da je pravično, da lahko Jugoslavija, če to želi, zahteva udeležbo na tej konferenci, toda na načelu mednarodnega sodelovanja iz Ustanovne listine Združenih narodov in na načelu svoje zainteresiranosti na plobovi po Sueškem prekopu. To pa je vprašanje oportuniteti, ne pa pravice, je zaključil dr. Bartoš svoje razlago.

Niko Kadja

razprava proti švedenskim antifasistom

Obramba zahteva oprostitev

Javni tožilec predlaga oprostitev Plečnika, Stepančiča in Samcina, medtem ko naj bi sodišče obsodilo Rutarja, Prunka, Hrovata in Bensija na 20 let ječe

Trst, 10. avg. — Pred tržaškimi porotnimi sodiščem se je danes nadaljevala razprava proti švedenskim antifasistom. Po govoru javnega tožilca dr. Paščolija, ki je že včeraj za obtožence Plečnika, Stepančiča in Samcina zahteval, naj jih sodišče oprosti zaradi pomanjkanja dokazov, medtem ko je za Rutarja, Prunka, Hrovata in Bensija predlagal, naj jih spozna za krive ter jih obsodi na 20 let ječe, sta danes dopolnje govorila prva odvetnika obrambnega kolegija.

Toda preden preidemo na poročilo o današnji razpravi, je treba omeniti bistvene točke, na katere je javni tožilec oprl svoj

govor. Najvažnejša je bila brezdvomna njegova ugotovitev, da je bil uboj Sicilijanca Aleccija izvršen iz političnih razlogov — čeprav v njegovem ni mogoče v tem primeru aplicirati čl. 6 londonskega memoranduma, ker se dogodek ni direktno nanašal oziroma ni bil direktno povezan z reševanjem tržaškega vprašanja. Nadalje je tožilec dejal, da se je zločin porodil iz množice in da je do napada prišlo, ko se je zaslislal vzklik »Dajte jih fašiste!«. Obtoženi naj bi bili po temaktakem le orodje razjarjene množice, ki naj bi zločin dejansko zagrešila. Javni tožilec je nato še izjavil, da bi moral v primeru navadnega zločina zahtevati za štiri obtožence dosmrtno ječo, toda ker gre za dejanje političnega značaja, je predlagal, da jih sodišče obsodi na 20 let zapore, vendar z aplikacijo pomilostitve iz leta 1953, kar pomeni, da bi v primeru, če bi sodišče osvojilo to tezo, obtoženci prišli takoj po razsodbi na svobodo.

Stališče obrambe se seveda bistveno razlikuje od stališča zasebne stranke in javnega togera, ki je danes prvi govoril, prikazal predvsem razliko med množico v širokem pomenu besede in obtoženci ter ugotovil, da gre za dejanje, ki ga je treba pripisati izključno političnim okoliščinam. Nadalje je ugotovil, da so bile v času, ko je prišlo do švedenskih dogodkov, neštivilne manifestacije in demonstracije, da so bili mrtvi in ranjeni na eni in drugi strani ter da je bilo pri vsaki stvari merodajno le politično gibalno. Za svojega varovanja, obtoženega Samcina je odvetnik Morgera dejal, da ni bilo niti v

preiskavi niti med razpravo dokazano njegovo sodelovanje pri napadu ter da njegova prisotnost na kraju dogodka — ki je tudi sicer Sancin ni nikoli zanimal — je bila nič ne pomeni. Zaradi tega je predlagal, naj ga sodišče popolnoma oprosti iz razloga, ker ni zagrešil kaznivga dejanja.

Tudi odvetnik Ferluga, ki brani obtoženega Stepančiča, je za svojega zavarovanja zahteval, naj ga sodišče popolnoma oprosti, ker ni bilo dokazano, da bi bil Stepančič kakorkoli udeležen pri napadu. Odvetnik Ferluga je še izjavil, da se je ob začetku procesa pridružil skupni zahtevi obrambnega kolegija po aplikaciji odloka 190 vladnega generalnega komisarja predvsem zato, da ne bi med razpravo prišli na dan tragični dogodki v letih 1945 in 1946, da ne bi prišlo do škodljive polemike v tisku in javnem mnenju, kar se danes dejansko negativno odraža z vsemi posledicami, da pa je bil že od vsega začetka prepričan o nedolžnosti svojega varovanca. To je v nadaljevanju svojega govora tudi dokazal, saj ni bilo nobene prič, ki bi potrdila kakršnokoli Stepančičevo odgovornost. Odvetnik Ferluga je izrazil tudi svoj dvom nad resničnostjo izjav policijskih funkcionarjev, ki so zanikali, da bi obtožence fizično in moralno mučili, ter končno prečital razsodbi kasacijskega sodišča, iz katerih zaradi podobnosti s tem procesom sledi, da bi moral biti tudi Stepančič oproščen in takoj izpuščen na svobodo.

Razprava se bo nadaljevala danes zvečer, ko bosta po vsej verjetnosti govorila odvetnika Škerk in Kukanja.

Brezupna usoda 261 rudarjev

Da bi požar omejili, so zazidali več jaškov in v njih žrtvovali okoli 30 rudarjev — Največ zasutih rudarjev je italijanske narodnosti

Bruselj, 10. avg. (Tanjug) Reševalcem se po 50-urni borbi ni posrečilo zadušiti razbesneli požar v belgijskem rudniku Marcinel pri Charleroiu, in malo je tistih, ki še verjamejo, da bo možno rešiti 261 rudarjev, ki so bili pred dvema dnevoma zasuti v rudniških jaških, 1000 metrov pod zemljo. Do zdaj so spravili iz rudnika 9 mrtvih in 6 ranjenih, medtem ko je 261 rudarjev še zasutih.

Reševalcem se je danes posrečilo prodreti v globino 907 metrov, toda strahovita vročina in požar, toda strahovita vročina in požar, ki besni z nezmanjšano srditostjo, onemogočata, da bi se po stranskih vodoravnih jaških prebili do odkopov v globini 1035 metrov. Strokovnjaki še niso opustili vseh upov, ker je analiza pokazala, da zrak v teh podzemskih rovih ne vsebuje strupenega plina — ogljikovega monoksida.

Belgijske sodne oblasti so začele preiskavo o vzrokih nesreče. Po zaslisanju več prič še nadalje sodijo, da je do katastrofe prišlo, ko je kratek stik na električnih vodih v globini 750 metrov povzročil požar, ki se je naglo razširil malone po vsem rudniku in onemogočil rudarjem, da bi se pravočasno rešili.

Tisk ostro napada vodstvo rudnika zaradi slabih in nezadostnih zaščitnih ukrepov. Vodilni belgijski časnik 'Peuple' zahteva danes »široko, javno in popolno preiskavo«, da bi tako ugotovili odgovornost rudniške uprave. »Zdaj je preostalo samo žalovanje za žrtvami in pomoč njihovim družinam. Preostala pa je zlasti možnost, da bi se takšna katastrofa več ne ponovila, da bi mislili na varnost rudarjev, katerih delo v naši dobi znanstvenega napredka ne bi smelo biti več tako strahovito nevarno«, poudarja tisk.

Italijanski rudarji, ki delajo v Belgiji, so skušali včeraj demonstrirati, da bi izrazili nezadovoljstvo z nezadostnimi zaščitnimi ukrepi v rudnikih. Med zasutimi rudarji je največ Italijanov — 139. Italijanski minister Vigorelli, ki je prisel na kraj nesreče, je uspel prepričati delavce, da je treba v tem trenutku misliti samo na »solidarnost in rešitev zasutih rudarjev«.

Davi so reševalne ekipe ponovno brez večjih uspehov sku-

šale prodreti v jaške, ležeče globlje od 1000 metrov, kjer se nahaja, kot sodijo, okrog 230 rudarjev. Menijo, da so ostali rudarji ostali v jaških med 900 in 600 metri, ki so jih sinoči dokončno zazidali, da bi požar lokalizirali. Kaže, da zavestno žrtvovanje teh rudarjev, ne bo rodilo sadov, kajti požar je še nadalje neprodirna ovira za reševalce.

Videti je, da se rudnik Marcinel spreminja v strahovito skupno grobnico 261 rudarjev, kajti moral bi se zgoditi čudež, da bi reševalci rešili te delavce iz smrtne nevarnosti. Posamezni delavci, ki rešujejo svoje, v plamene zajete tovariše, pravijo, da je kratko malo neverjetno, da bi mogel človek dalj časa vzdržati v peklju, kakršen je v notranjščini rudnika.

Več tisoč članov rudarske kolonije pa še misli, da vsi še niso izpuščeni. Pretresljivo je gledati, kako molče in nepremično stoje v vrsti pred ograjo okrog rudnika. Pretresljivi prizori se vrste drug za drugim. Enega izmed njih bodo prebivalci tega majhnega rudarskega naselja vsekakor še dolgo pomnili. Sinoči po polnoči, ko so propadli malone vsi upi, da bi rešili zasute rudarje, so se številni reševalni avtomobili, ki so čakali, da bi nemudoma pripeljali ranjence v bolnišnico, vrnili prazni. Vsem je postalo jasno, da je ta kolona praznih avtomobilov dejansko znamenje, da se je negreča v rudniku Marcinel spreminila v največjo katastrofo. Vendar so bolniške postelje, razmeščene v javnih poslopijih tega mesteca, še nadalje prazne in bolničarji še vedno čakajo, da bi prikočili na pomoč ponesrečenim.

ZAKON O REORGANIZACIJI INDIJSKIH DRŽAV

na jezikovni podlagi

Študentske demonstracije proti vladnemu načrtu

Ahmedabad, 10. avg. (Tanjug). Ze tretji dan trajajo v Ahmedabadu študentske demonstracije proti vladnemu načrtu, da bi združili jezikovni področji Marati in Gudzerati v razširjeno bombaysko državo. Vzlic uvedbi politične ure so se demonstranti ponovno zbrali na ulicah in na več krajih napadli policijo, ki je danes opoldne večkrat streljala na demonstrante, pri čemer je bil en človek ubit, pet pa ranjenih. Nad 250 demonstrantov so aretirali. V zadnjih treh dneh je bilo v neredih ubitih 13 ljudi. Demonstranti so napadli tudi železniško postajo, pri čemer je bilo poškodovanih nad 70 ljudi. Na več krajih v mestu so porušili brzojavne drogeve.

Zakon o reorganizaciji indijskih držav na jezikovni podlagi je Spodnji dom indijskega parlamenta danes soglasno sprejel. Zda so ga poslali v odobritev Zgornjemu domu. Sodijo, da je s tem zaključena procedura v zvezi s tem vprašanjem, ker v Zgornjem domu ne predvidevajo nobenih težav pri sprejemu tega zakona. Tehnični posli v zvezi z razmejitvijo novih držav morajo biti zaključeni 1. novembra. Edina bistvena sprememba v zakonskem osnutku je ustanovitev ene same države iz prejšnjih treh predvidenih: Maharaštre, Saurashtra in Bombaya.

To spremembo so za zdaj sprejeli z nezadovoljstvom samo v Ahmedabadu, ki je bil predviden za glavno mesto Saurashtra. V tem mestu so izbruhnile demonstracije, o katerih poročamo uvodoma.

Grožnja s krizo maroške vlade

Trenja med Demokrasko stranko neodvisnosti in Istiklalom

Pariz, 10. avg. (Tanjug). Maroška Stranka neodvisnosti v uradni deklaraciji, soglasno sprejeti na delni konferenci stranke, »pozdravlja junaški boj alžirskega ljudstva za svobodo in izraža svojo popolno solidarnost z njegovim bojem«.

Deželna konferenca Demokrasko stranke neodvisnosti, ki predstavlja razen stranke Istiklal maroško politično organizacijo, je bila sklicana pravzaprav zaradi krize v maroški vladi. Boj med Istiklalom in Demokrasko stranko neodvisnosti bi utegnil sprožiti krizo. V deklaraciji stranke neodvisnosti je v tej zvezi izraženo sožalovanje spričo težav, na katere zadevajo njeni ministri v vla-

Dr. Bartoš o nacionalizaciji Sueškega prekopa

»Glede sklepa egipčanske vlade v vprašanju Sueškega prekopa je treba razlikovati dve bistveni vprašanji, ker pomen, če ju obravnavamo ločeno, ni enak.«

Prvo vprašanje je: »Kaj je izjavil našemu dopisniku profesor za mednarodno pravo dr. Milan Bartoš, ko je analiziral pravno stran nacionalizacije Sueškega prekopa.«

»Kot prvo vprašanje mi poudarjam, da je zdaj na vprašanju, ki ga je konsolidiralo mednarodno točiče je med obema svetovnjima vojnoma, da lahko vsaka država na svojem področju predpisuje režim nepremičnin in da lahko v ta namen tudi reformira nacionalizacijo vseh dobrin na tem področju.«

»Po mojem mnenju, da je to država ali last domaćih državljanov ali tujcev in ali so nosilci pravic fizične ali pravne osebe domačega ali tujega porekla.«

Egipčanska vlada je imela torej svo pravo, ko je upostavila nov režim lastništva Sueškega prekopa in sueške družbe, vse to pa s pogojem, da izplača pravično odškodnino tujcem, katerih koristi so bile s takšnim ukrepom prizadete.

Nam zahteva, da je egipčanska vlada izjavila, da bo izplačala pravično odškodnino tujim državljanom, zainteresiranim na sueški družbi. Odškodnino samo, če naj bo pravična in če naj ustreza stvarnosti, pa je treba posebej proučiti in ne more biti predmet razprave, dokler niso ugotovljeni vsi kriteriji za njeno odmero. Za ugotovitev odškodnine bo imel vprašanje se razpravo o kratkem roku trajanja koncesije sueške družbe in določba, da preide na koncu tega roka vsa imovina družbe na egipčansko državo, torej je treba tudi vrednost aktivne zmanjšati glede na amortizacijo za minula leta koncesije, ker velja določba, da preide imovina za minula leta brez odškodnine v lastnino države, ki daje koncesijo. To pa je nelogično vprašanje cenitve in izračunavanja.

Za nas pa ostane tu kot glavno pravno vprašanje: ali je v prvem vprašanju, vprašanje nacionalizacije, umestna kaka mednarodna intervencija. Po našem mnenju imajo države, katerih državljanji so delničarji družbe, pravico, da se v obrambi njihovih koristi zavzemajo za svoje državljanje, nimajo pa pravice, da zahtevajo kakršnokoli intervencijo, dokler se ne preprečijo, da so njihovi državljanji okoližani.

Ker je predsednik Egipčanske republike izjavil, da bodo bodisi delničarji odškodnino, če se jim lahko in kar imajo pravico storiti, to da prek komercialne zaščite zahtevajo, da egipčanske oblasti pravično in zakonito uredijo vprašanje zaščite koristi svojih državljanov, držice se redne procedure in pristojnosti po egipčanskih zakonih. Če bi bil postopek v Egiptu pri prvotni instanci zaključen v nasprotju z načelom o pravični odškodnini, bi lahko zainteresirane vlade prešle na diplomatski ukrep in morebiti zahtevale, naj pride zadeva pred mednarodno sodstvo, da bi le-to odločilo, ali je egipčanska država, ko je priložila in odmerila odškodnino, kršila katerokoli določbo mednarodnega prava. Dosej pa se morajo države zanašati na dobro voljo egipčanske vlade, izraženo v njeni uradni izjavi.

Mene je zlasti presenetila izjava nekaterih državljanov, da bodo tudi vprašanje obravnavali celo z orožjem. Po mojem mnenju to ni v skladu s načelom 2. Ustanovne listine Združenih narodov, ki prepoveduje ne samo uporabo sile v obravnavanju mednarodnih problemov, marveč tudi uporabo sile. Takšna grožnja je bila neprebijljiva v obliki umata, zlasti pa pomeni nevarnost za mir.

Samo dolgotrajni in zastoj z njihovim opipljavanjem zdaj načeloma niso podlaga za oboroženo intervencijo. Še enkrat pa je celo zmerna Porterjeva doktrina sprejeta na drugi haški mirovni konferenci leta 1907, prepovedovala uporabo sile za izterjanje dolga, do tudi zdaj ustanovna listina Združenih narodov prepoveduje silaherno uporabo sile za poravnavanje mednarodnih sporov, če se pri pravnih sporih približuje Porterjevi dok-

DOSLEJ NAJVEČJA KONJUNKTURA NAŠEGA LADJEDELNIŠTVA

Ali bomo gradili ladje za domače ali za tuje potrebe?

Naše ladjedelnice grade blizu 50 velikih trgovskih ladij, od teh 27 za tuje lastnike — Zmogljivosti naše ladjedelniške industrije se širijo — Prvi pri nas izdelani ladijski pogonski stroji

Naša ladjedelniška industrija, ki obsega štiri večje ladjedelnice in več tovarn za ladijsko opremo, je brzkome šele letos dobila svoje mesto v našem gospodarstvu. Zal je prišlo do tega za to mlado industrijo važnega dogodka pod vplivom od zunaj, oziroma ga je treba pripisati dobri prodaji izdelkov naših ladjedelnic na tujem trgu, da se je naša industrijska panoga v gospodarstvu osamosvojila in da ji je omogočen nadaljnji napredek.

Te okoliščine so izredno ugodno vplivale tudi na pospeševanje našega pomorskega gospodarstva na splošno, zlasti pa ladijskega prometa. Spričo čedalje večjega zanimanja tujih lastnikov ladij za naš pomorski promet so se morala naša podjetja in drugi ustrezni čimtelji odločiti za nova naročila tudi za domače potrebe.

Naše ladjedelnice grade zdaj 27 velikih ladij za norveške, švedske in grške lastnike, v kratkem pa bodo sklenile nove pogodbe še z drugimi deželami. Gre večinoma za nad 10-000-tonske ladje, ena med njimi pa je celo 19.000-tonska. Na pristojnem mestu menijo, da se bo število ladij za tuje lastnike v kratkem še občutno povečalo. Naše ladjedelnice so zgradile že tri ladje za švicarske lastnike in jim jih letos izročile, grade pa še več manjših in eno veliko ladjo, vseh štiri ladje »Drvar«, ki so jo nedavno spustili v morje. Na zahtevo naših ladjedelnic, naj domača pomorska podjetja skle-

nejo čimprej nove pogodbe za zgraditev ladij, ker bodo sicer popolnoma zmogljivosti s tujimi naročili, ker bodo še ta mesec sklenjene pogodbe za zgraditev 20 večjih ladij. Sedemnajst ladij, med njimi tudi en tanker, bodo zgradile naše ladjedelnice na podlagi investicijskega posojila, za ostale pa bodo dala denar pomorska podjetja iz lastnih sredstev, večinoma iz še ne porabljenih amortizacij. S tem ukrepom so naša pomorska podjetja dosegla še zmerom ugodne roke dobave, ki jim jih je nudilo naše ladjedelništvo.

ZMOGLJIVOSTI NAŠEGA LADJEDELNIŠTVA SE NISO POPOLNJENE

Tuje ladje, ki jih grade naše ladjedelnice, morajo biti dograjene do konca leta 1960, vseh ko je za nekatere naše ladje rok daljši. Vzlic tem naročilom pa se zmerom niso popolnoma zmogljivosti našega ladjedelništva, zlasti

ne za domače ladje. Po splošnem mnenju bi lahko zgradile naše ladjedelnice letno 13 do 15 velikih ladij, s postopnimi investicijami pa njihova zmogljivost nenehoma narašča. Razen ladij, za katere so že sklenjene pogodbe ali so že ali pa bodo v kratkem sklenjene pogodbe, bi lahko naše ladjedelnice do konca leta 1962 izdelale še 10 do 15 velikih ladij za domače potrebe. Za zgraditev domačih ladij pa je treba izpolniti določene pogoje. Predvsem bi morali zagotoviti dovolj deviznih sredstev, da bi lahko v tujini kupili potrebno opremo in jekleno pločevino. Doma namreč še zmeraj ne izdelujemo ladijske opreme, jeklene pločevine pa premalo. Del deviznih sredstev dobivamo zdaj s prodajo ladij v tujino, to pa ne zadostuje, zato naše ladjedelnice predlagajo, naj bi pomorskim podjetjem pustili devizna sredstva, ki so jih zastavila, da bi lahko naročila nove ladje.

Razen tega je treba urediti še nekatera načelna vprašanja, kakor je plačevanje visokih uvoznih faktorjev in davka na promet ter davka na to vrsto opreme in črne metalurgije, ki je doma sploh ne izdelujemo ali pa je izdelujemo premalo. Z večjo uporabo ladjedelniških zmogljivosti se poveča tudi ta uvoz, ker trenutno drugega izhoda nimamo. Hkrati pa se dejansko poveča tudi dinarska cena ladij, ki jih izdelujemo za potrebe naše trgovinske mornarice. Vzporedno s tem lahko z omejenimi sredstvi, ki jih imajo na razpolago naša pomorska podjetja, gradimo tudi malo ladij.

Vidimo torej, da naše ladjedelništvo lahko upa, da si bo zagotovilo delo malone za vso svojo zmogljivost za 5 do 7 let naprej, kar je zelo mnogo v primerjavi s prejšnjimi leti, ko v januarju še nismo vedeli, s čim bomo popolnili ladjedelniške zmogljivosti v prihodnjem letu. Tako nastaja ugoden položaj za nadaljnji napredek te naše mlade industrije. Nastaja pa potreba ne samo, da fizično povečamo zmogljivosti, marveč da tudi z boljšo organizacijo dela in znižanjem normativov skrajšamo roke izgradnje in zboljšamo njeno kakovost. Hkrati s tem nastaja kontinuiteta izgradnje, kar je zlasti važno za zboljšanje strokovnosti delovne sile in visoko kvalificiranega kadra.

KAJ ZAHTEVA KONJUNKTURA

Vzporedno s konjunkturo v ladjedelništvu nastaja tudi ugoden položaj za napredek naše industrije ladijske opreme, predvsem tovarn, ki izdelujejo ladijske, pogonske in druge motorje in stroje. Nedavno zgrajeni »Drvar« ima pogonski turbinski stroj karlovske »Jugoturbine«. Že prihodnje leto pa bo imelo kakih deset naših večjih ladij domače pogonske motorje. In ne samo to: naša industrija si prizadeva, da bi tudi za tuje ladje izdelovala pogonske motorje in druge stroje. Tovarna »Uljanik« v Pulju je sklenila hkrati s pogodbo za zgraditev 19 tisočtonskega tankerja tudi pogodbo za izdelavo pogonskega Diesel-motorja za to ladjo. Po-

dobno ravna tudi ostala podjetja za izdelovanje ladijske opreme.

Konjunktura v naši ladjedelniški industriji zahteva, da z novimi investicijami hkrati povečamo njene zmogljivosti. Nekatere naše ladjedelnice in tovarne ladijske opreme so že dobile investicijske kredite v približnem znesku 1 milijarde dinarjev. Strokovnjaki računajo, da bi zadostovalo, če bi investirali v to našo industrijo 7 do 8 milijard, da bi se zmogljivost ladjedelništva povečala od sedanjih 60.000 na 130 tisoč brt. Se večje povečanje proizvodnje pričakujejo, ko bodo investirali ta sredstva tudi v industrijo ladijske opreme. V nekaj letih bi torej lahko doma izdelali do 30 ladij in jih opremili večinoma z doma izdelano opremo. Spričo čedalje večjega povpraševanja po naših ladjah v tujini so tudi možnosti, da povečamo njihov izvoz. Ta investicija bi bila zelo rentabilna.

Lj. R.

NEKAJ PODROBNOSTI OKOLI LETOSNJIH GRADENJ V NOVI GORICI

500 MILIJONOV DINARJEV ZA NADALJNO IZGRADNJO

V obširnem sestavku smo pred kratkim že poročali, da se v prihodnjih mesecih v Novi Gorici obeta vrsta investicijskih gradbenih del, ki naj prispevajo k nadaljnemu oblikovanju vnanje podobne najmlajšega slovenskega mesta. Danes o tem še nekaj podrobnosti in problemov.

Po nepopolnih računih bodo za vse predvidene gradnje raznih investitorjev letos porabili okrog pol milijarde dinarjev. Gre predvsem za začetek oziroma nadaljevanje gradnje nekaterih večjih stanovanjskih poslopij, upravnih zgradb, nove kavarne ter usposobitev predora pod hribom Panovcem. Večino novih poslopij bodo zgradili ob Erjavčevem drevoredu ter ob magistrali, kjer se bo po urbanističnem načrtu v prihodnjih letih razvilo središče Nove Gorice.

Nekateri so sodili, da je z zmanjšanjem proračunov in obsega investicij nujno tudi zmanjšanje gradenj. V resnici pa je gradnja vsaj v Novi Gorici letos precej več kot prejšnja leta, ker so to večidel objekti, ki naj prispevajo k čimprejšnjemu dvigu stanovanjskega standarda in splošnih življenjskih razmer naših delovnih ljudi. Tudi viri investicij so letos različni. Vtem ko je prejšnja leta šlo za splošna

družbena sredstva, sedaj finanštrajajo gradnje večidel iz lastnih sredstev podjetij, gospodarskih organizacij in drugih investitorjev.

V kratkem bodo ob magistrali blizu upravnega poslopija OLO začeli kopati temelje za novi upravni zgradbi novogoriške podružnice DOZ ter Okrajne uprave za gozdarstvo in podjetja Gozdno gospodarstvo Gorica. Obe zgradbi bosta dvonadstropni s potrebnimi pisarniškimimi prostori, nekaj stanovanji in drugimi potrebnimi pritlikinami. V surovem stanju naj bi bili dograjeni in postavljeni pod streho še letos, v prvi polovici prihodnjega leta pa sposobni za vselitev. Sredstva za obe zgradbi so že zagotovljena. Ko se bosta Uprava za gozdarstvo in podjetja Gozdno gospodarstvo Gorica preselila v nove prostore, bodo sedanje pisarniške prostore v Rožni dolini preuredili v deset družinskih in več samskih stanovanj. M. D.

NAPREDEK KMETIJSTVA V SREDIŠČU OB DRAVI

Lani so dosegli rekorden pridelek pšenice: 40 stotov na hektar

Ze zopet kaže dravsko polje svojo pestro sliko. Po njihah stoji kope zlatorumenega žita, a široko naloženi vozovi se zibljejo proti vsem, kjer skoraj noč in dan vrte mlatinice. Letošnji žitni pridelek je skoraj povsod prav dober. Prednjačita pšenica in rž. Poseben uspeh dosega kmetijsko gospodarstvo v Središču, ki po vsem videzu pričakuje tudi letos rekorden pridelek raznih vrst pšenice in rži.

Kmetijsko gospodarstvo v Središču, ki so ga ustanovili 1953 iz bivše kmečke delovne zadruga, obsega sedaj 127 ha. Večina je njiv in travnikov, zato sta tudi glavni kmetijski panogi poljedelstvo in živinoreja. Najdonošnejši kulturi sta vsekakor krompir in pšenica. Od krompirjevih sort se je najbolj obnesel Merkur, ki je dal lani 24 ton semenskega pridelka na 1 ha. Izpedil pšenice je še doslej najbolj izkazala bavarska kraljica, ki jo pridelujejo tudi za seme in je dala lani rekorden pridelek v Sloveniji, to je 24 stotov na 1 ha. Zanimiv je proces gnojenja — priprave zemlje, kamor so sejali to sorto. Sejali so jo na krompirišču, ki so ga gnojili s hlevskim gnojem, pozneje pa dodali na 1 ha po 300 kg kalijeve soli, 300 kg superfosfata in 150 kg amonijakovega sulfata. Tudi letos je pridelek pšenice zaradi takega gnojenja odlični.

Druge pomembna panoga tega gospodarstva je živinoreja. Redijo 40 glav svetločraste goveda. V prvih letih obstoja je posveto investiralo predvsem v nabavo orodja in strojne parka, sedaj pa gradijo hleve, tekalnice itd. Na Kočevarjevem dvoru gradijo sodoben hlev s porodnišnico in tekalnici. Jeseni, ko bo stavba dograjena, bodo krave mlekarice ločili od mlade in druge živine. V novem hlevu bo prostora za novih 36 glav živine. S selekcijo

živine so začeli pred več kot enim letom. Devet krav že imajo v rodovniku, druge še kontrolirajo. Povprečna letna mlečnost krav je 2300 litrov. Število živine stalno narašča, kar je velikega pomena, saj se niso daleč časi, ko jim je zaradi maloštevilne živine primanjkovalo hlevskega gnoja, zlasti za travnike. Zato je bil pridelok krme samo 2500 kg na hektar. Z umetnimi gnojili, ki so jih lani uporabili 70 ton, so povečali pridelok krme na 5000 kg na ha. Zgraditi bodo morali še silose, gnojne in gnojnične jame ter stanovanja za uslužbence. Vse to ima posestvo v načrtu v prihodnjih letih. Bodočnost posestva je vsekakor v pridelovanju semenjskih žit in drugih semenjskih vrst. Čeprav posestvo nima primerne izolirane parcele proti hrvaški strani, kjer pa sejejo večinoma koruzo, je križanje žit nemogoče.

Od ustanovitve dalje kmetijsko gospodarstvo v Središču dosega uspehe, saj si vse kolektivne prizadeva, da s smotrnim delom pod strokovnim vodstvom daje zgled socialističnega gospodarstva tudi svoji okolici.

OPOZORILO NA NEZDRAVE RAZMERE V LJUBLJANSKEM OBRTNEM PODJETJU »TEHTNICA«

Sušmarjenje in nizka storilnost dela

Junja letos so v ljubljanskem obrtnem podjetju »Tehtnica«, ki zaposluje 4 delavce, 2 uslužbenca in 2 vajenca, popravili 41 raznih tehtnic in 81 uteži. V istem času je nekateri pripadniki, že prileteli obrtni mojster popravil 94 tehtnic in 171 uteži. Resda je podjetje »Tehtnica« v tem času popravljalo nekaj večjih tehtnic, ki dajo več dela in da je moč po drugi strani domnevati, da je pripadniki obrtni mojster morda oddajal delo tudi kakemu sušmarju, vendar se kljub temu že na prvi pogled kaže velika razlika med storilnostjo privatnega mojstra in storilnostjo v »Tehtnici«.

Podjetje »Tehtnica« ima vse pogoje, da bi zlahka dosegala poosem drugače rezultate, kakor jih kaže zdaj. Eden izmed delavcev je sam izjavil, da delajo za podjetje le toliko, da si zagotovijo polne plače. Kvalificiranim delavcem tudi strokovna vzgoja vajencev ni pri srcu ter jim ne posredujejo svojega znanja. Zato se dogaja, da vajencev tudi potem, ko je že opravil pomožniški izpit, še ne zna samostojno opravljati dela. Tak odnos pomočnikov do vajencev si lahko razlagamo le s tem, da se kvalificirani delavci bojijo konkurence pri — sušmarjenju. V podjetju namreč tudi med delovnim časom pridno in lepo v miru sušmarijo ter v is namen brezplačno uporabljajo orodje in celo material podjetja. Kdaj pa kdaj se lotijo tudi kolektivnega sušmarjenja ter skupno, toda za svoj račun preoznamo kako večje popravilo. Razumljivo je, da podjetje pri takem ravnanju nujno drsi na rakovo pot. Sušmarjenje se je v podjetju tako udomačilo, da ga tudi novi upravniki kljub prizadevanju ne more izkoreniniti.

V javnem interesu je, da pristojni organi temeljito proučijo razmere v »Tehtnici« ter naglo ukrepajo zoper škodljivce, ki zlorabljajo in uničujejo družbeno imovino, ki jim je bila zaupana v upravljanje. Zahtevati je treba, da sušmarji plačajo škodo, družbene dajatve in kazni, ker so opravljali privatno obrt skrajno pod firmo socialističnega podjetja. M. Z.

OD CETINJA DO BUDVE

Crnogorec in zgodovina njegovega naroda sta nedeljivi pojem. Hiša, dom, družina in ime, to so stvari, ki je odnotni človek nanje ponosen in jih je pripravljn vsakdar braniti. V boju s tujimi osvajalci so nastajale te vrednote kot nujna obramba pred nacionalno propastjo. Tudi crnogorska mesta nosijo pečat te morale. Ko smo se vozili skoz Cetinje, so nam, turistom, Crnogorci sijočih oči pripovedovali o vladikah, dvorcu crnogorskih knezov, ki je nedavno tega pogorel do zidov, vmes pa zbijali šale na račun vojščakov, ki so se zbrali nekoč na Nikolinem dvoru. Pili so čaj in stoji nadzravljali številnih zmaganih turških svotajto. Čaj je bil vroč in so se ga junaki vsakokrat le z ustnicami dotaknili. Neki brkati barjaktar, zastavonoša, pa je prvič krepko srknil. Seveda ga je vroča pijača močno popekla. Ko pa je prišla na vrsto druga zdravica, je obupan vzkliknil: »Makar svi porckali, ja ne mogu više...«

In tako vse do Budve, ki se nam je prvokrat prikazala na nevarnih serpentinah, v katerih se vije cesta vse do crnogorskega Primorja. Crnogorci so odlični šoferji. Vendar jih morajo zaradi zahtevne vožnje na poti od Titograda do Budve zamenjati v Cetinju.

V Budvi sem našel prenočišče pri nekem Strahinjcu, potomcu slovitih Strahinjić-banov. Maj-

hen, žilav človek je to, vendar neustrašen kot vsi Crnogorci. Kot njegovi predniki ne more živeti brez orožja. Ko sva se zblížala, mi je zaupal, da ima v omari shranjeno »beretto«. Za vsak slučaj, je dejal, in kateri naj bi bil ta slučaj? Nehote sem se spomnil, da je v Majnicah in Grblju, dveh krajih budvanske občine, za stare Jugoslavije še zmerom veljala krvna osveta, krvavo obračunavanje med sprtnimi družinami.

Ko sva o tem govorila s Strahinjco, mi je dejal: »Tudi jaz bi ubil vsakogar, ki bi vzel življenje članu moje bližnje družine.« »Tudi če bi kdo vašega svojca ubil v silobranu?« »Tudi.« »Kaj pa sodišča, sem vprašal, ali jim ne zapate?« »Sodišča sodijo premilo. Sodišča le redko sodijo na smrt. Zgodilo se je, da je nekdo odsedel robitvo, a so mu člani družine, s katero je imel neporavnane račune, kljub temu sodili. Kri za kri.«

PLEBEJEC MED PATRICIJI

Vsak kamen, vsaka hiša, da celo morje v mirnih dnevih in viharnih nočeh pripoveduje o slavni minulosti te kršne zemlje in rodu. Tod so še kaj stoletje nazaj prebivali sloviti pomorščaki: Ivaniš, Indjanovič in kdo bi še vedel njihova imena. Več sto let je minilo, odkar so se semkaj s hrvatske obale priselili Spadijeri in druge plemenite družine, ki so med kršnimi Crnogorci širile civilizacijo v znamenju križa in meča. Dandanes se potomci teh družin štejejo za najstarejše prebivalce Budve. Toda sedanja Budva je sedma po vrsti, sedma, odkar jo je, kakor pravi bajka, ustanovil Kadmijs, sin feničanskega kralja Agenore. Potlej jo je dva ali trikrat razrušil potres. O tem pričajo zelo stare najdbe orožja in denarja. In potem so se v Budvi zvrstili Iliri, Feničani, Grki, Rimljani in Slovani. Da so ostali na budvanskih tleh potomci vseh naštetih, kdo izmed njih bi imel tud domovinsko pravico?

Bodi temu tako ali tako, vsak se rad pohvali, da je njegov rod za toliko in toliko kolen nazaj bival na tej zemlji. Tako tudi v Budvi, kjer bi prejone prebival rad vsakdo. Saj po lepoti skoroda nima primere med mesti crnogorske obale. O rodovih, ki so nekda tu živeli, o borbah teh rodov za svobodo, pripoveduje tudi narodno izročilo, ohranjeno v izvornih pesmih. Zlasti žalostinke, ki jih pojo po navadi ženske ob pogrebnih, hranijo mnogo zgo-

dovinskih dogodkov. Tako n. pr. tudi tale pesem, ki jo zaradi dolžine navajam le deloma:

Kuda ideš, silan bano
A ostavljaš svoje milo
nemoj rano

Pogled na Budvo

Od starine divni sine,
alzar neznaš divni sine
da su tvoje nekad bile
gorde ove sve planine
Nužni tvoji

Tvoji sin ih pradijedovi
na sabljama izdijeli
Pradijedovi zor junaci
Vitezovi...

Takšne in podobne žalostinke
poslušajo vsi, ki so prišli kropit

mrliča oziroma čut ob mrtvaškem odru. Pojo jih z žalobnim, pretresljivim glasom tudi po devet do deset ur.

O gusarjih, ki so pustili širrom po crnogorski obali, pa pripoveduje tale pesem:

Potnica Ulice All
Ljuti gusar Ucinji spali
Sveta mu sa blaga dovi,
blago ote bijelom Baru,
svu oplijeni Budvu staru.

Tako je bila torej s pesmijo ohranjena pestra minulost primorskih krajev in rodov, ki so tod živeli in se ohranili. Ko sem listal po zaprašenih zapiskih potomeca Indjanovičev ali pa se spustil z Budvani v pogovor ob kozarčku lepljivega proseka, sem se čutil kot plebejec v družbi patricijev, potomcev častiljivih družin.

Nisem jih razumel, ko so s ogorčenjem govorili, da Budva ni več stara Budva, odkar so se začeli seliti vanjo kmetje s hribov. Narod se civilizira in silil k morju. Jaz, plebejec, nisem razumel njihovega ogorčenja. Morda se mi je vsilila misel, pa se bodo prav tisti, ki so se zdaj v Budvo priselili, čez sto in več let, potem ko se bodo stopili z budvanskimi »plemenitašci«, postavljali s svojo rodovino in domovinsko pravico? S svojim budvanstvom?

Vse je relativno, a še zlasti ob morju, ki ne ve za vekove, ne za rodovine, ki terja žulje in življenja in ki daje življenja. N. Z.

IZ GORIŠKEGA OKRAJA

Nekatere ceste preobremenjene

V prihodnje bodo za vzdrževanje in rekonstrukcijo cest z živahnim prometom namenili izdatnejša gnotna sredstva na račun boljnih gorskih cest z manjšo obremenitvijo in prometom.

Okrajna Uprava za ceste v Novi Gorici ima za vzdrževanje 621 km cest III. reda ter za modernizacijo nekaterih cest tretjege in četrtega reda letos iz raznih virov določenih skupaj okrog 87 milijonov dinarjev. Ceste četrtega reda sicer sodijo v pristojnost občin, toda le-te se iz razumljivih razlogov ne morejo lotiti obsežnih del, da bi jih modernizirale in jim bo zato pomagala okrajna cestna uprava. Od omenjenih skupnih razpoložljivih sredstev je namenjeno za vzdrževanje 75 milijonov ter za modernizacijo cest 12 milijonov dinarjev.

Stanje cest v goriskem okraju je v glavnem zadovoljivo, razen cest Sempeter pri Novi Gorici—

Miren, Volčja draga—Bilje, Nova Gorica—Ajševca (prek Kromberka) Nova Gorica—Čepovan, Most na Soči—Tolmin, Plave—Anhovo, Plave—Goriška Brda in nekaterih drugih cest manjšega pomena. Navedene ceste so že vsa povojna leta obremenjena znatno nad dovoljeno stopnjo, sredstva za modernizacijo ali vsaj učvrstitve cest pa so bila vsa ta leta minimalna. Take ceste zahtevajo stalno in neprekinjeno vzdrževanje, rezultati pa so nezadostni in tudi kratkotrajni. Za vzdrževanje ceste Most na Soči—Tolmin porabijo sedaj, denimo, tisoč kubnih metrov gramoza (en kubni meter stane blizu 800 din) na leto, če pa bi bila le-ta asfaltirana, bi bila šele čez nekaj let potrebna majhna vzdrževalna dela. Podobno je tudi z drugimi cestami.

Zal, ne morem posredovati ustreznih podatkov, vendar bi bila zelo zanimiva in poučna analiza o tem, kako in koliko se zaradi slabih cest kvarijo motorna in druga vozila. To tembolj, ker promet iz leta v leto hitreje narasta. Največja dopustna obremenitev na cesti Sempeter pri Novi Gorici—Miren, ki spada med najbolj prometne, bi bil na primer 350 ton tovora oziroma 30 motornih vozil na dan, sedaj pa prepelje 192 motornih vozil nad 1700 ton tovora dnevno. Samo s kolesi potuje po tej važni prometni arteriji spodnje Vipavske doline do 2000 ljudi na dan.

Sredstva za vzdrževanje cest so po sedanjem sistemu razdeljene dohodkov omejena in točno določena. Zaradi navedenih in drugih kritičnih primerov bi treba zagotoviti tudi določena sredstva za rekonstrukcijo in mo-

dernizacijo nekaterih cest. To je zmeraj nujnejša potreba, ki jo naraščajoči promet še pospešuje. Čim delj bomo odlašali s temi deli, tem večjo škodo bomo utrpeli. — Uprava za ceste v Novi Gorici je doslej opravljala nekatere najnujnejše manjše novogradnje (obnova cestnih mostov in postavitev podpornih zidov) in jih financirala iz rednih sredstev za vzdrževanje cestnega omrežja. Za to so se odločili, ker bi sicer nekatere ceste bilo treba zapreti za promet. V prihodnje nameravajo podobna dela financirati iz istih virov na račun boljnih cest z manjšo obremenitvijo in prometom. M. D.

Izmena mladinskih brigad na Brkinski cesti

Na Brkinsko cesto so te dni prispelje nove mladinske delovne brigade. Med njimi je okrog 90 brigadirjev ljubljanske brigade, 70 brigadirjev iz Maribora in Ptuja in goriska mladinska delovna brigada, v kateri so razen mladincev iz Gorice, Tolmina in Bovca tudi brigadirji iz Postojne, Ilirske Bistrice in Pivke. Razen tega je prispela v Prem tudi 40-članska mladinska brigada iz Novega mesta, od prejšnje izmene pa dela na cesti še brigada Vladimira Gortana iz puljskega okraja.

V juliju je na Brkinski cesti delalo 250 članov mladinskih brigad, ki so dosegli zelo lepe delovne uspehe. Ljubljansko in mariborsko brigado so dvakrat razglasili za udarno, celjsko pa enkrat. Mladinci in mladinke so imele več kulturnih in športnih prireditvev v okviru brigad, pa tudi v povezavi s prebivalstvom. Med brkinskim prebivalstvom pa so si pridobili mnogo simpatij tudi s tem, ker so posamezni

Delo na Brkinski cesti

mladinci priskočili na pomoč kmetom pri najnujnejših poljskih delih.

Dne 12. avgusta bo v Ilirski Bistrici festival mladinskih delovnih brigad. Dopoldne bo parada mladine, popoldne pa nastop članov Partizana, Ljudske tehnike, gasilcev in padalcev Aero-kluba iz Postojne. Festival bodo zaključili z bakladno štafeto in s kulturnim nastopom ob tabornem ognju.

Iz Celia in okraja

V Celju je nujna večja aktivnost potrošniških svetov

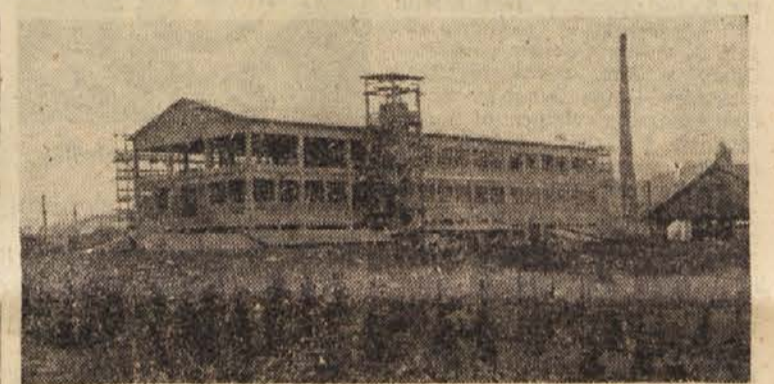
Novozvoljeni svet za blagovni promet in turizem pri občinskem ljudskem odboru v Celju je v četrtek imel prvo redno sejo. Predsednik tovariš Ivan Uranjek je uvodoma poudaril vlogo novega sveta kot družbenega organa pri reševanju vprašanj s področja trgovine, blagovnega prometa in turizma. Med drugim je naštel tudi več nalog, ki jih bo moral omenjeni svet pomagati reševati.

Svet za blagovni promet in turizem je na svoji prvi seji med drugim razpravljal o kritičnem stanju v posameznih trgovinah s specerijskim blagom v Celju. Gre za to, ker so nekatere trgovine te vrste zašle sprčo novih ukrepov na področju gospodarstva v razne težave, odnose ne morejo popolnoma vskladiti svojega poslovanja z le-timi. O nekaterih problemih trgovine bodo razpravljali tudi drugi pristojni organi.

Precej natančno pa so ha seji sveta za blagovni promet in turizem v Celju razpravljali o stanju v trgovini »Na križišču« in ob koncu sklenili predlagati občinskemu ljudskemu odboru prisilno likvidacijo omenjenega trgovskega obrata. Vzrokov za tak ukrep je več, subjektivnih in tudi objektivnih. Med subjektivne činiteleje lahko vednomo vrstimo na prvo mesto veliko malomar-

nost in nesnago, dalje dajanje potrošnega blaga na kredit (dolg je razmeroma velik), preveliko izplačevanje plač tamkaj zapo-

še nima potrošniških svetov, je občinski Svet za blagovni promet in turizem opozoril na nujnost ustanavljanja takih svetov in

Novo poslopje tovarne barv in karbon papirja »AERO« v Celju je že pod streho. Čeprav poslopje v celoti še ni dograjeno, se je del obratov iz središča mesta že preselil v nove prostore, ki ustrezajo vsem tehničnim in higienskim zahtevam. Novo poslopje bodo dogradili postopoma, kolikor jim bodo dopuščala lastna sredstva. Podjetje bo v novih pogojih lahko znatno povečalo proizvodnjo

slenemu osebju itd. Preiskava o vzrokih pa bo najbrž pokazala še druge napake. Trgovsko osebje dolguje precejšnji znesek za kupljene predmete. Stranke, ki so kupovalce v omenjeni trgovini, so bile večkrat nezadovoljne zaradi postrežbe, kvalitete blaga in točnosti.

Naravnost nerazumljivo pa je v tem primeru dejstvo, da potrošniški svet v trgovini »Na križišču« ni doslej ničesar ukrenil, da bi omenjene napake pravočasno odstranili. Svet je bil izvoljen tu med prvimi v Celju, žal pa pri svojem delu ni izpolnil nalog tako, kot je bilo pričakovati. Vprašanje večje aktivnosti potrošniških svetov v trgovini se zastavlja tudi za druge obrate v Celju. Nedvomno bi omenjeni sveti v mnogih primerih, če bi stalno spremljali probleme in delo v podjetju, lahko bili iniciatorji za odpravo nevednosti, odnosno prispevali svoj delež k boljšemu poslovanju.

Ker v Celju precej trgovskih podjetij in samostojnih trgovin

njihovo večjo aktivnost v družbenem upravljanju trgovine. S tem v zvezi bodo sprožili razprave še v drugih pristojnih organih. K.

Zadruga v celjskem okraju letos odkupile 200 ton borovnic

Nabiralci borovnic so se letos zelo potrudili. Na območju celjskega okraja so prodali kmetijskim zadrugam skupno nad 200 ton borovnic ter prejelj zanje skupno približno 12 milijonov dinarjev. Na celotnem območju so letos odkupovale izključno samo kmetijske zadruga. Nabiralci so prav tako prodali na celjskem živilskem trgu približno 1500 kilogramov borovnic. Torej kar lep pridelek, ki ga nudijo vsako leto naši gozdovi.

Izmed kmetijskih zadrug so največ borovnic odkupile zadruga v Blagovni pri Celju, Storah, Teharjih in Ljubečni. V letošnji sezoni so odkupovale borovnice tudi tiste zadruga, ki se doslej niso ukvarjale z odkupom gozdnih sadežev.

Mladina je pripravljena psovod sodelovati

Novo protovoljno delovno akcijo se vzbudile pri mladini veliko veselja za sodelovanje. Iz celjskega okraja je letos odšlo na razne akcije v Savinjsko dolino (regulacija potoka) in v Brkinde nad 270 brigadirjev. Mladinska delovna brigada iz celjskega okraja, ki je sodelovala pri protovoljnem delu v Brkinah se je vrnila dekadat udarna, vsem k sta obe brigadi v Savinjski dolini postali enkrat udarni.

Razen tega je bila mladina iz Celja pripravljena sodelovati pri urejanju nekaterih športnih objektov v mestu Junja in Julija je čakala na delo brigada protovoljnih mladincev iz celjskih delovnih kolektivov — 150 ljudi. Tudi dela ni pihče organiziral. Kaže, da bodo v avgustu organizirali akcije za urejanje nekaterih objektov športnega značaja. Nekateri objekti so v slabem stanju, ali pa še oboje dokončani in torej ne manjka dela.

Tudi oves je že požet

V Savinjski dolini se z vsakim dnem bolj bliža druga zetek — obiranje hmelja. Letošnja letina bo rekordna, dasi je ponekod toča uničila precej pridelka. Zetek žitaric je za nami in te dni po savinjskih domačijah že brnijo bencinski in električni motorji; mlavec je v polnem teku. Te dni so poželi tudi oves

Zaščitno cepljenje živine v obmejnih krajih

V obmejnih krajih na Primorskem so v ponedeljek posebne ekipe veterinarjev začele cepiti govedo živino in ovčarstvo. To je prvo sistematično cepljenje širšega obsega, ki naj prepreči širjenje silivke in parkljevke, ki sta obe v Italiji precej razširjeni. Cepljenje je obvezno in brezplačno tudi za zasebne kmetovalce. Akcija bo trajala ves leden in bo zaključena prihodnji ponedeljek. Cepljenje poteka po nalogu republiškega veterinarskega inšpektorata, vodijo pa ga okrajni veterinarski inšpektorji s tehnično pomočjo in sodelovanjem občinskih veterinarjev. — Samo v obmejnem področju goriskega okraja bodo cepili skupaj okrog 10 tisoč glav govede živine ter 3 tisoč glav drobnice. M. D.

Na voz se je obehal

Dne 9. avgusta okoli 10. ure se je sletel Slobodan Atlas obehal na prežni voz na ulici za Gradom. V bližini Karlovske ceste je odkodil z voza in pretekel cesto, da bi prešel, če je prost. Medtem se je priključila z osebnim avtomobilom Cvetka Grosenk, ki pa zaradi prekratke razdalje vozila ni mogla ustaviti in je z levim blatnikom zadela dečka. Pri padcu si je deček zlomil nogo in pretresel možgane. O.

Iz pred sodišča v Mariboru Milijon pod omaro

V trgovskem podjetju »Zelezničar«, ki se je leta 1953 preimenovalo v »Prekmurški magazin« v Murski Soboti, je bilo poslovanje v precejšnjem neredu. Po ugotovitvah Okrajne finančne inšpekcije v Murski Soboti in posebne revizije je bilo storjenih in tem podjetju mnogo nepravilnosti. Revizija zaradi anarhičnega poslovanja ni mogla niti točno ugotoviti, kdo v nekaterih primerih odgovoren za dolžne zneske. Potrebne listine za namreč tako pomankljive ali celo krive, da zaradi tega ni mogoče točno razvideti, kaj se je v podjetju dogajalo. Poslovne knjige določenih zneskov, ki so bili sicer prevzeti, ne izkazujejo in jih ni bilo niti v blagajni niti pri denarnem zavodu. Za potpuno niso bili uporabljeni precejšnji zneski, niso pa izdajali potnih nalogov, manjkajo pa tudi nekateri potni prejemniki, tako da se ne da dokazati, če so ti potpino res prejeli. V poslovalnicah tega podjetja v Rogoševih, Beltincih in Cankovi, predlaganje komisijah ugotovitev o neradnih tega tudi ni bilo mogoče uveljavljati reklamacijskih zahtevkov ali namena od sogodobnikov. Te blagovne izpade pa so v knjigovodstvu odpisali brez potrebnih listin in s tem ni mogoče ugotoviti, kateri odpisi so bili v skladu z zakonom, kateri pa niso, uporabni pa so 40.000 din iz odpisanih potrošniških kreditov in jih razdelili med 7 uslužbencev. Direktor

podjetja Anton Mužič je naročil v Celju otomano in trodelno omaro, ki naj bi mu ju plačalo podjetje na obroke. To pa je preprečil računovodja podjetja, ki se je takemu poslovanju upr. Imenovani direktor podjetja je tudi odobril posojilo iz gotovine podjetja nekaterim uslužbencem v skupnem znesku 114.000 din, sam pa si je vzel 30.000 din posojila. Podpisal je tudi bilanci iz leta 1953 in 1954, ki vsebuje lažne podatke o blagovni zalogi. Njegova dolžnost je bila tudi nadzorovati blagajniško in računovodsko poslovanje in skrbeti za varnost gotovine. Zneskov, ki so predlagali blagajniški maksimum, niso redno odvajali na bančni račun, podjetje pa ni imelo niti blagajne niti drugega primernega zaprtega prostora, kamor bi varno spravljali gotovino. Včasih so imeli celo 1.000.000 din, ki so jih pa spravili kar v miznico ali pod omaro v prostoru, kamor so imeli dostop tudi tuji ljudje in kjer so bili včasih tudi službeni sestanki.

Preiskava je ugotovila, da si je Mužič sam, jemu račun, podjetje pa imelo niti blagajne niti drugega primernega zaprtega prostora, kamor bi varno spravljali gotovino. Včasih so imeli celo 1.000.000 din, ki so jih pa spravili kar v miznico ali pod omaro v prostoru, kamor so imeli dostop tudi tuji ljudje in kjer so bili včasih tudi službeni sestanki.

Izsiljevanje na račun socialnega zavarovanja

Po zakonu je vsak delodajalec dolžan prijaviti delovno silo in plačevati prispevke za socialno zavarovanje. Temu pa se skušajo mnogi delodajalci ogniti, posebno pogosto se to dogaja pri kmetih, kjer je še marsikaj gospodarski pomočnik ali pomočnica zaposlen, ne da bi bil socialno zavarovan. To je znal spretno izkoristiti bolniški kontrolor pri rudniku Mežica F. M. Njegova služba je bila nadzirati in izsiljevati prispevke za socialno zavarovanje. Temu pa se skušajo mnogi delodajalci ogniti, posebno pogosto se to dogaja pri kmetih, kjer je še marsikaj gospodarski pomočnik ali pomočnica zaposlen, ne da bi bil socialno zavarovan. To je znal spretno izkoristiti bolniški kontrolor pri rudniku Mežica F. M. Njegova služba je bila nadzirati in izsiljevati prispevke za socialno zavarovanje. Temu pa se skušajo mnogi delodajalci ogniti, posebno pogosto se to dogaja pri kmetih, kjer je še marsikaj gospodarski pomočnik ali pomočnica zaposlen, ne da bi bil socialno zavarovan. To je znal spretno izkoristiti bolniški kontrolor pri rudniku Mežica F. M. Njegova služba je bila nadzirati in izsiljevati prispevke za socialno zavarovanje. Temu pa se skušajo mnogi delodajalci ogniti, posebno pogosto se to dogaja pri kmetih, kjer je še marsikaj gospodarski pomočnik ali pomočnica zaposlen, ne da bi bil socialno zavarovan. To je znal spretno izkoristiti bolniški kontrolor pri rudniku Mežica F. M. Njegova služba je bila nadzirati in izsiljevati prispevke za socialno zavarovanje. Temu pa se skušajo mnogi delodajalci ogniti, posebno pogosto se to dogaja pri kmetih, kjer je še marsikaj gospodarski pomočnik ali pomočnica zaposlen, ne da bi bil socialno zavarovan. To je znal spretno izkoristiti bolniški kontrolor pri rudniku Mežica F. M. Njegova služba je bila nadzirati in izsiljevati prispevke za socialno zavarovanje. Temu pa se skušajo mnogi delodajalci ogniti, posebno pogosto se to dogaja pri kmetih, kjer je še marsikaj gospodarski pomočnik ali pomočnica zaposlen, ne da bi bil socialno zavarovan. To je znal spretno izkoristiti bolniški kontrolor pri rudniku Mežica F. M. Njegova služba je bila nadzirati in izsiljevati prispevke za socialno zavarovanje. Temu pa se skušajo mnogi delodajalci ogniti, posebno pogosto se to dogaja pri kmetih, kjer je še marsikaj gospodarski pomočnik ali pomočnica zaposlen, ne da bi bil socialno zavarovan. To je znal spretno izkoristiti bolniški kontrolor pri rudniku Mežica F. M. Njegova služba je bila nadzirati in izsiljevati prispevke za socialno zavarovanje. Temu pa se skušajo mnogi delodajalci ogniti, posebno pogosto se to dogaja pri kmetih, kjer je še marsikaj gospodarski pomočnik ali pomočnica zaposlen, ne da bi bil socialno zavarovan. To je znal spretno izkoristiti bolniški kontrolor pri rudniku Mežica F. M. Njegova služba je bila nadzirati in izsiljevati prispevke za socialno zavarovanje. Temu pa se skušajo mnogi delodajalci ogniti, posebno pogosto se to dogaja pri kmetih, kjer je še marsikaj gospodarski pomočnik ali pomočnica zaposlen, ne da bi bil socialno zavarovan. To je znal spretno izkoristiti bolniški kontrolor pri rudniku Mežica F. M. Njegova služba je bila nadzirati in izsiljevati prispevke za socialno zavarovanje. Temu pa se skušajo mnogi delodajalci ogniti, posebno pogosto se to dogaja pri kmetih, kjer je še marsikaj gospodarski pomočnik ali pomočnica zaposlen, ne da bi bil socialno zavarovan. To je znal spretno izkoristiti bolniški kontrolor pri rudniku Mežica F. M. Njegova služba je bila nadzirati in izsiljevati prispevke za socialno zavarovanje. Temu pa se skušajo mnogi delodajalci ogniti, posebno pogosto se to dogaja pri kmetih, kjer je še marsikaj gospodarski pomočnik ali pomočnica zaposlen, ne da bi bil socialno zavarovan. To je znal spretno izkoristiti bolniški kontrolor pri rudniku Mežica F. M. Njegova služba je bila nadzirati in izsiljevati prispevke za socialno zavarovanje. Temu pa se skušajo mnogi delodajalci ogniti, posebno pogosto se to dogaja pri kmetih, kjer je še marsikaj gospodarski pomočnik ali pomočnica zaposlen, ne da bi bil socialno zavarovan. To je znal spretno izkoristiti bolniški kontrolor pri rudniku Mežica F. M. Njegova služba je bila nadzirati in izsiljevati prispevke za socialno zavarovanje. Temu pa se skušajo mnogi delodajalci ogniti, posebno pogosto se to dogaja pri kmetih, kjer je še marsikaj gospodarski pomočnik ali pomočnica zaposlen, ne da bi bil socialno zavarovan. To je znal spretno izkoristiti bolniški kontrolor pri rudniku Mežica F. M. Njegova služba je bila nadzirati in izsiljevati prispevke za socialno zavarovanje. Temu pa se skušajo mnogi delodajalci ogniti, posebno pogosto se to dogaja pri kmetih, kjer je še marsikaj gospodarski pomočnik ali pomočnica zaposlen, ne da bi bil socialno zavarovan. To je znal spretno izkoristiti bolniški kontrolor pri rudniku Mežica F. M. Njegova služba je bila nadzirati in izsiljevati prispevke za socialno zavarovanje. Temu pa se skušajo mnogi delodajalci ogniti, posebno pogosto se to dogaja pri kmetih, kjer je še marsikaj gospodarski pomočnik ali pomočnica zaposlen, ne da bi bil socialno zavarovan. To je znal spretno izkoristiti bolniški kontrolor pri rudniku Mežica F. M. Njegova služba je bila nadzirati in izsiljevati prispevke za socialno zavarovanje. Temu pa se skušajo mnogi delodajalci ogniti, posebno pogosto se to dogaja pri kmetih, kjer je še marsikaj gospodarski pomočnik ali pomočnica zaposlen, ne da bi bil socialno zavarovan. To je znal spretno izkoristiti bolniški kontrolor pri rudniku Mežica F. M. Njegova služba je bila nadzirati in izsiljevati prispevke za socialno zavarovanje. Temu pa se skušajo mnogi delodajalci ogniti, posebno pogosto se to dogaja pri kmetih, kjer je še marsikaj gospodarski pomočnik ali pomočnica zaposlen, ne da bi bil socialno zavarovan. To je znal spretno izkoristiti bolniški kontrolor pri rudniku Mežica F. M. Njegova služba je bila nadzirati in izsiljevati prispevke za socialno zavarovanje. Temu pa se skušajo mnogi delodajalci ogniti, posebno pogosto se to dogaja pri kmetih, kjer je še marsikaj gospodarski pomočnik ali pomočnica zaposlen, ne da bi bil socialno zavarovan. To je znal spretno izkoristiti bolniški kontrolor pri rudniku Mežica F. M. Njegova služba je bila nadzirati in izsiljevati prispevke za socialno zavarovanje. Temu pa se skušajo mnogi delodajalci ogniti, posebno pogosto se to dogaja pri kmetih, kjer je še marsikaj gospodarski pomočnik ali pomočnica zaposlen, ne da bi bil socialno zavarovan. To je znal spretno izkoristiti bolniški kontrolor pri rudniku Mežica F. M. Njegova služba je bila nadzirati in izsiljevati prispevke za socialno zavarovanje. Temu pa se skušajo mnogi delodajalci ogniti, posebno pogosto se to dogaja pri kmetih, kjer je še marsikaj gospodarski pomočnik ali pomočnica zaposlen, ne da bi bil socialno zavarovan. To je znal spretno izkoristiti bolniški kontrolor pri rudniku Mežica F. M. Njegova služba je bila nadzirati in izsiljevati prispevke za socialno zavarovanje. Temu pa se skušajo mnogi delodajalci ogniti, posebno pogosto se to dogaja pri kmetih, kjer je še marsikaj gospodarski pomočnik ali pomočnica zaposlen, ne da bi bil socialno zavarovan. To je znal spretno izkoristiti bolniški kontrolor pri rudniku Mežica F. M. Njegova služba je bila nadzirati in izsiljevati prispevke za socialno zavarovanje. Temu pa se skušajo mnogi delodajalci ogniti, posebno pogosto se to dogaja pri kmetih, kjer je še marsikaj gospodarski pomočnik ali pomočnica zaposlen, ne da bi bil socialno zavarovan. To je znal spretno izkoristiti bolniški kontrolor pri rudniku Mežica F. M. Njegova služba je bila nadzirati in izsiljevati prispevke za socialno zavarovanje. Temu pa se skušajo mnogi delodajalci ogniti, posebno pogosto se to dogaja pri kmetih, kjer je še marsikaj gospodarski pomočnik ali pomočnica zaposlen, ne da bi bil socialno zavarovan. To je znal spretno izkoristiti bolniški kontrolor pri rudniku Mežica F. M. Njegova služba je bila nadzirati in izsiljevati prispevke za socialno zavarovanje. Temu pa se skušajo mnogi delodajalci ogniti, posebno pogosto se to dogaja pri kmetih, kjer je še marsikaj gospodarski pomočnik ali pomočnica zaposlen, ne da bi bil socialno zavarovan. To je znal spretno izkoristiti bolniški kontrolor pri rudniku Mežica F. M. Njegova služba je bila nadzirati in izsiljevati prispevke za socialno zavarovanje. Temu pa se skušajo mnogi delodajalci ogniti, posebno pogosto se to dogaja pri kmetih, kjer je še marsikaj gospodarski pomočnik ali pomočnica zaposlen, ne da bi bil socialno zavarovan. To je znal spretno izkoristiti bolniški kontrolor pri rudniku Mežica F. M. Njegova služba je bila nadzirati in izsiljevati prispevke za socialno zavarovanje. Temu pa se skušajo mnogi delodajalci ogniti, posebno pogosto se to dogaja pri kmetih, kjer je še marsikaj gospodarski pomočnik ali pomočnica zaposlen, ne da bi bil socialno zavarovan. To je znal spretno izkoristiti bolniški kontrolor pri rudniku Mežica F. M. Njegova služba je bila nadzirati in izsiljevati prispevke za socialno zavarovanje. Temu pa se skušajo mnogi delodajalci ogniti, posebno pogosto se to dogaja pri kmetih, kjer je še marsikaj gospodarski pomočnik ali pomočnica zaposlen, ne da bi bil socialno zavarovan. To je znal spretno izkoristiti bolniški kontrolor pri rudniku Mežica F. M. Njegova služba je bila nadzirati in izsiljevati prispevke za socialno zavarovanje. Temu pa se skušajo mnogi delodajalci ogniti, posebno pogosto se to dogaja pri kmetih, kjer je še marsikaj gospodarski pomočnik ali pomočnica zaposlen, ne da bi bil socialno zavarovan. To je znal spretno izkoristiti bolniški kontrolor pri rudniku Mežica F. M. Njegova služba je bila nadzirati in izsiljevati prispevke za socialno zavarovanje. Temu pa se skušajo mnogi delodajalci ogniti, posebno pogosto se to dogaja pri kmetih, kjer je še marsikaj gospodarski pomočnik ali pomočnica zaposlen, ne da bi bil socialno zavarovan. To je znal spretno izkoristiti bolniški kontrolor pri rudniku Mežica F. M. Njegova služba je bila nadzirati in izsiljevati prispevke za socialno zavarovanje. Temu pa se skušajo mnogi delodajalci ogniti, posebno pogosto se to dogaja pri kmetih, kjer je še marsikaj gospodarski pomočnik ali pomočnica zaposlen, ne da bi bil socialno zavarovan. To je znal spretno izkoristiti bolniški kontrolor pri rudniku Mežica F. M. Njegova služba je bila nadzirati in izsiljevati prispevke za socialno zavarovanje. Temu pa se skušajo mnogi delodajalci ogniti, posebno pogosto se to dogaja pri kmetih, kjer je še marsikaj gospodarski pomočnik ali pomočnica zaposlen, ne da bi bil socialno zavarovan. To je znal spretno izkoristiti bolniški kontrolor pri rudniku Mežica F. M. Njegova služba je bila nadzirati in izsiljevati prispevke za socialno zavarovanje. Temu pa se skušajo mnogi delodajalci ogniti, posebno pogosto se to dogaja pri kmetih, kjer je še marsikaj gospodarski pomočnik ali pomočnica zaposlen, ne da bi bil socialno zavarovan. To je znal spretno izkoristiti bolniški kontrolor pri rudniku Mežica F. M. Njegova služba je bila nadzirati in izsiljevati prispevke za socialno zavarovanje. Temu pa se skušajo mnogi delodajalci ogniti, posebno pogosto se to dogaja pri kmetih, kjer je še marsikaj gospodarski pomočnik ali pomočnica zaposlen, ne da bi bil socialno zavarovan. To je znal spretno izkoristiti bolniški kontrolor pri rudniku Mežica F. M. Njegova služba je bila nadzirati in izsiljevati prispevke za socialno zavarovanje. Temu pa se skušajo mnogi delodajalci ogniti, posebno pogosto se to dogaja pri kmetih, kjer je še marsikaj gospodarski pomočnik ali pomočnica zaposlen, ne da bi bil socialno zavarovan. To je znal spretno izkoristiti bolniški kontrolor pri rudniku Mežica F. M. Njegova služba je bila nadzirati in izsiljevati prispevke za socialno zavarovanje. Temu pa se skušajo mnogi delodajalci ogniti, posebno pogosto se to dogaja pri kmetih, kjer je še marsikaj gospodarski pomočnik ali pomočnica zaposlen, ne da bi bil socialno zavarovan. To je znal spretno izkoristiti bolniški kontrolor pri rudniku Mežica F. M. Njegova služba je bila nadzirati in izsiljevati prispevke za socialno zavarovanje. Temu pa se skušajo mnogi delodajalci ogniti, posebno pogosto se to dogaja pri kmetih, kjer je še marsikaj gospodarski pomočnik ali pomočnica zaposlen, ne da bi bil socialno zavarovan. To je znal spretno izkoristiti bolniški kontrolor pri rudniku Mežica F. M. Njegova služba je bila nadzirati in izsiljevati prispevke za socialno zavarovanje. Temu pa se skušajo mnogi delodajalci ogniti, posebno pogosto se to dogaja pri kmetih, kjer je še marsikaj gospodarski pomočnik ali pomočnica zaposlen, ne da bi bil socialno zavarovan. To je znal spretno izkoristiti bolniški kontrolor pri rudniku Mežica F. M. Njegova služba je bila nadzirati in izsiljevati prispevke za socialno zavarovanje. Temu pa se skušajo mnogi delodajalci ogniti, posebno pogosto se to dogaja pri kmetih, kjer je še marsikaj gospodarski pomočnik ali pomočnica zaposlen, ne da bi bil socialno zavarovan. To je znal spretno izkoristiti bolniški kontrolor pri rudniku Mežica F. M. Njegova služba je bila nadzirati in izsiljevati prispevke za socialno zavarovanje. Temu pa se skušajo mnogi delodajalci ogniti, posebno pogosto se to dogaja pri kmetih, kjer je še marsikaj gospodarski pomočnik ali pomočnica zaposlen, ne da bi bil socialno zavarovan. To je znal spretno izkoristiti bolniški kontrolor pri rudniku Mežica F. M. Njegova služba je bila nadzirati in izsiljevati prispevke za socialno zavarovanje. Temu pa se skušajo mnogi delodajalci ogniti, posebno pogosto se to dogaja pri kmetih, kjer je še marsikaj gospodarski pomočnik ali pomočnica zaposlen, ne da bi bil socialno zavarovan. To je znal spretno izkoristiti bolniški kontrolor pri rudniku Mežica F. M. Njegova služba je bila nadzirati in izsiljevati prispevke za socialno zavarovanje. Temu pa se skušajo mnogi delodajalci ogniti, posebno pogosto se to dogaja pri kmetih, kjer je še marsikaj gospodarski pomočnik ali pomočnica zaposlen, ne da bi bil socialno zavarovan. To je znal spretno izkoristiti bolniški kontrolor pri rudniku Mežica F. M. Njegova služba je bila nadzirati in izsiljevati prispevke za socialno zavarovanje. Temu pa se skušajo mnogi delodajalci ogniti, posebno pogosto se to dogaja pri kmetih, kjer je še marsikaj gospodarski pomočnik ali pomočnica zaposlen, ne da bi bil socialno zavarovan. To je znal spretno izkoristiti bolniški kontrolor pri rudniku Mežica F. M. Njegova služba je bila nadzirati in izsiljevati prispevke za socialno zavarovanje. Temu pa se skušajo mnogi delodajalci ogniti, posebno pogosto se to dogaja pri kmetih, kjer je še marsikaj gospodarski pomočnik ali pomočnica zaposlen, ne da bi bil socialno zavarovan. To je znal spretno izkoristiti bolniški kontrolor pri rudniku Mežica F. M. Njegova služba je bila nadzirati in izsiljevati prispevke za socialno zavarovanje. Temu pa se skušajo mnogi delodajalci ogniti, posebno pogosto se to dogaja pri kmetih, kjer je še marsikaj gospodarski pomočnik ali pomočnica zaposlen, ne da bi bil socialno zavarovan. To je znal spretno izkoristiti bolniški kontrolor pri rudniku Mežica F. M. Njegova služba je bila nadzirati in izsiljevati prispevke za socialno zavarovanje. Temu pa se skušajo mnogi delodajalci ogniti, posebno pogosto se to dogaja pri kmetih, kjer je še marsikaj gospodarski pomočnik ali pomočnica zaposlen, ne da bi bil socialno zavarovan. To je znal spretno izkoristiti bolniški kontrolor pri rudniku Mežica F. M. Njegova služba je bila nadzirati in izsiljevati prispevke za socialno zavarovanje. Temu pa se skušajo mnogi delodajalci ogniti, posebno pogosto se to dogaja pri kmetih, kjer je še marsikaj gospodarski pomočnik ali pomočnica zaposlen, ne da bi bil socialno zavarovan. To je znal spretno izkoristiti bolniški kontrolor pri rudniku Mežica F. M. Njegova služba je bila nadzirati in izsiljevati prispevke za socialno zavarovanje. Temu pa se skušajo mnogi delodajalci ogniti, posebno pogosto se to dogaja pri kmetih, kjer je še marsikaj gospodarski pomočnik ali pomočnica zaposlen, ne da bi bil socialno zavarovan. To je znal spretno izkoristiti bolniški kontrolor pri rudniku Mežica F. M. Njegova služba je bila nadzirati in izsiljevati prispevke za socialno zavarovanje. Temu pa se skušajo mnogi delodajalci ogniti, posebno pogosto se to dogaja pri kmetih, kjer je še marsikaj gospodarski pomočnik ali pomočnica zaposlen, ne da bi bil socialno zavarovan. To je znal spretno izkoristiti bolniški kontrolor pri rudniku Mežica F. M. Njegova služba je bila nadzirati in izsiljevati prispevke za socialno zavarovanje. Temu pa se skušajo mnogi delodajalci ogniti, posebno pogosto se to dogaja pri kmetih, kjer je še marsikaj gospodarski pomočnik ali pomočnica zaposlen, ne da bi bil socialno zavarovan. To je znal spretno izkoristiti bolniški kontrolor pri rudniku Mežica F. M. Njegova služba je bila nadzirati in izsiljevati prispevke za socialno zavarovanje. Temu pa se skušajo mnogi delodajalci ogniti, posebno pogosto se to dogaja pri kmetih, kjer je še marsikaj gospodarski pomočnik ali pomočnica zaposlen, ne da bi bil socialno zavarovan. To je znal spretno izkoristiti bolniški kontrolor pri rudniku Mežica F. M. Njegova služba je bila nadzirati in izsiljevati prispevke za socialno zavarovanje. Temu pa se skušajo mnogi delodajalci ogniti, posebno pogosto se to dogaja pri kmetih, kjer je še marsikaj gospodarski pomočnik ali pomočnica zaposlen, ne da bi bil socialno zavarovan. To je znal spretno izkoristiti bolniški kontrolor pri rudniku Mežica F. M. Njegova služba je bila nadzirati in izsiljevati prispevke za socialno zavarovanje. Temu pa se skušajo mnogi delodajalci ogniti, posebno pogosto se to dogaja pri kmetih, kjer je še marsikaj gospodarski pomočnik ali pomočnica zaposlen, ne da bi bil socialno zavarovan. To je znal spretno izkoristiti bolniški kontrolor pri rudniku Mežica F. M. Njegova služba je bila nadzirati in izsiljevati prispevke za socialno zavarovanje. Temu pa se skušajo mnogi delodajalci ogniti, posebno pogosto se to dogaja pri kmetih, kjer je še marsikaj gospodarski pomočnik ali pomočnica zaposlen, ne da bi bil socialno zavarovan. To je znal spretno izkoristiti bolniški kontrolor pri rudniku Mežica F. M. Njegova služba je bila nadzirati in izsiljevati prispevke za socialno zavarovanje. Temu pa se skušajo mnogi delodajalci ogniti, posebno pogosto se to dogaja pri kmetih, kjer je še marsikaj gospodarski pomočnik ali pomočnica zaposlen, ne da bi bil socialno zavarovan. To je znal spretno izkoristiti bolniški kontrolor pri rudniku Mežica F. M. Njegova služba je bila nadzirati in izsiljevati prispevke za socialno zavarovanje. Temu pa se skušajo mnogi delodajalci ogniti, posebno pogosto se to dogaja pri kmetih, kjer je še marsikaj gospodarski pomočnik ali pomočnica zaposlen, ne da bi bil socialno zavarovan. To je znal spretno izkoristiti bolniški kontrolor pri rudniku Mežica F. M. Njegova služba je bila nadzirati in izsiljevati prispevke za socialno zavarovanje. Temu pa se skušajo mnogi delodajalci ogniti, posebno pogosto se to dogaja pri kmetih, kjer je še marsikaj gospodarski pomočnik ali pomočnica zaposlen, ne da bi bil socialno zavarovan. To je znal spretno izkoristiti bolniški kontrolor pri rudniku Mežica F. M. Njegova služba je bila nadzirati in izsiljevati prispevke za socialno zavarovanje. Temu pa se skušajo mnogi delodajalci ogniti

PRVO SREČANJE S KITAJSKIMI NOGOMETASI PRI NAS

Visoka zmaga ob povprečni igri

Jugoslavija : Kitajska 4:0 (1:0)

Reprezentanca Kitajske je v četrtki igrala prvo tekmo v Jugoslaviji, in sicer z reprezentanco Jugoslavije. Reprezentanci sta nastopili z naslednjimi igralci:

Jugoslavija: Krivokuča, Belin, Zeković (Stanković), Boškov, Horvat, Kranjčič, Ograjčanov, Rajkov (Milutinović), Veselinović, Kostić, Vukac.

Kitajska: Džan Fjun Sjo, Sun Bao Jan, Van K Tin, Cua Ai Cin, Van Taj La, Džan Džin Tjen, Džun Dže Jin, Can Hui Gin, Nen Un Si, Fan In Co, Van La.

prkazali vse, kar sodi k modernemu nogometu, manjka jim le strel na gol. Jugoslovanska ekipa, ki je povprečno igrala, je bila boljše v drugem kot pa v prvem delu igre. Milutinović je vnesel precej življenja v igro naše ekipe in lahko se trdi, da je najbolj zaslužen za visoko zmago. Razen njega so se odlikovali še Krstić II., Horvat in Boškov, pri Kitajcih pa je bil najboljši vratar Džan Fjun Sjo, ki je branil izredno. Razen njega so se odlikovali še desna zveza Can Hun Gin in srednji napadalec Nien Un Si.

Sodil je Nedeljovski iz Skopja. Rezultat 4:0 (1:0) za Jugoslavijo. Igrali: Vukac v 14. in 89. min. ter Milutinović v 47. in 78. min. Gledalcev 2000. Stadion Crvene zvezde.

Ta tekma v analizi jugoslovanskega nogometa ne bo zapisana na vidnem mestu, čeprav je zmaga visoko izražena. Zaprta ne bo zato, ker ne sodi v tekme, ki se težko pozabljajo zaradi nekega zanimivosti. Ta tekma je bila povprečna. Niti ni bila lepa, niti ni bila strahna. Če se je bodo gledalci zapomnili, bo bolj zasluga kluba kot pa Jugoslovancev, Kitajci so

V drugem polčasu je kot rečeno na mesto Rajkova igral Milutinović, Zekovića je zamenjal Stanković.

V predtekmi so igrali s plavici in s belice kandidati za našo olimpijsko reprezentanco. Zmagali so s plavici z 2:1 (2:0).

Plavci: Vereš (Stojanović), Cokič, Biogradlić, Santek, Spajić, Tasić, Petaković, Antić, Rebac (Telenika), Mujić, Pasić.

Beli: Vidinić (Barbarić), Koščak, Radović, Režek, Zelenika (Juričko), Kranjčič, Medved (Ivoš), Sekularac (L. Radović), R. Ograjčanović (Josić), Prlinčević, Krstić I.

Obe moštvi sta zaigrali lepo in zanimivo. Najboljši so bili Cokič, Spajić, Tasić in Mujić, pri belih pa: Barbarić, Koščak in Sekularac.

KOŠARKA

V Kranju: »Ljubljana« — Slavija (Bratislava) 83:83

V prijateljski mednarodni košarkarski tekmi sta se danes v Kranju pomerili moštvi Slavije iz Bratislave in »Ljubljane«. Tekma se je končala z rezultatom 83:83 (46:44).

Naša boksarska reprezentanca za Italijo

Jugoslovanska boksarska reprezentanca bo imela 13. avgusta v Gubli pri Rimu srečanje z izbrano ekipo Italije. Naša reprezentanca bo verjetno nastopila v teje postavili: Paljić, Mitrović, Benedek, Vitić, Lukić, Marić, Milojević, Jakovljević, Bogunić, Nikolić. Te boksarje sta predlagala trenerja Popović in Jakšić na osnovi forme in znanja, ki so ga pokazali na skupnem treningu v Pulju. Reprezentanca bo odpotovala v Italijo v nedeljo. Drugo, neuradno srečanje z »azzuric« bp 18. t. m. v Grossetu.

Brzobjavke

BEOGRAD, 10. avg. — Posebna komisija upravnega odbora NZJ je predložila upravnemu odboru, naj bi izredno skupščino, ki je bila določena za 9. september 1956, odložili. Za odložitev so se doslej izrekli Zvezni Srbije in Hrvatske.

KAIRO, 10. avg. (AFP). Na Mednarodnem košarkarskem turnirju v Kairu je reprezentanca Romunije premagala Grčijo s 50:49 (30:33). Poljska Libanon z 84:52. Egipt pa Sirijo z 79:61.

BRUSELJ, 10. avg. — Belgijski atleti Bailieux, Langenus, Leva in Moens so dosegli nov svetovni rekord v štafeti 4 x 800 m z rezultatom 7:15,8.

SAO PAOLO, 10. avg. — Nogometna reprezentanca Brazila je premagala reprezentanco ČSR s 4:1 (2:0). V prvi tekmi v Rio je zmagala ČSR z 1:0.

MOSKVA, 10. avg. — Sovjetska dvigalca uteži Evgenij Minnjev in Ravil Kabudinov sta dosegla nova svetovna rekorda. Prvi je v peresni kategoriji dvignil s potegom 116 kg, drugi pa v lahki kategoriji 125 kg. V srednji kategoriji — težno pa je dvignil 134 kg Voganovski novi svetovni rekord.

Bezimeni vrh v Durmitorjevi skupini

ZACETEK SAHOVSKIH POLFINALNIH TURNIRJEV

Bomo dobili Slovenci novega mojstra?

Na tri letošnje državne polfinalne šahovske turnirje v Mariboru, Bjelevaru in Vrhu se je prijavilo 47

upravičencev, katere je Sekretariat Šahovske zveze Jugoslavije takole razporedil: Maribor: Janošević, Marić, Puc, Kozamara, S. Vuković, Petek (vsi mojstri), Jovičić, Vuletić, Ugrinović, ing. Gabrovskec, dr. Smigovec, Horvat, Kukinski, V. Vuković (vsi mojstrski kandidati) in prvokategorik Suvalić. Po sprejetju predlogov posameznih republiških šahovskih zvez, je Šahovska zveza Jugoslavije prepustila na ta turnir še prvaka Gorenjske mojstrskega kandidata Cudermana.

Bjelevar: Lukić, Sokolov, Tot, Bogdanović, Bidev (vsi mojstri), Rakić, Bradavarić, Vukčević, Mihališič, Kočevar, Bajec, Zaričić, Sofrevski (vsi mojstrski kandidati) in prvo kategorik Jurić, Sredanović in letošnji mladinski državni prvak Karanjanec.

Vrha: Dr. Nedeljковиć, Matulović, Djeja, Tomović, Božić (vsi mojstri), Ivković, Boljoh, Kapić, Bekavac, Momić, Grosek, Stupica, Nikolovski, Udžvarlić (vsi mojstrski kandidati), Subotičanec in Smajl Begović prvokategorika.

Od mojstrov sta svojo udeležbo odpovedala dr. Trifunović in Rabar. Vsi trije turnirji se bodo začeli jutri.

Nova plavalna rekorda

V Detroitu so na izbirnih tekmah za ameriško plavalno reprezentanco dosegli nekaj izvrstnih rezultatov: 100 m pravo: Oyakava 1:05,2, 200 m pravo: Hews 2:44,4, 400 m pravo — ženske: Silvia Rumska 5:10,7. Plavalec Jorzsak pa je na 200 m butterfly dosegel nov svetovni rekord, in sicer 2:22,2. Plavalci so v 50-metrskem bazenu.

V Brisbaneu (Avstralija) je Loraine Crapp na 440 jardov dosegla rezultat 5:05,5, kar je za štiri desetinke sekunde bolje od svetovnega rekorda.

ODPRAVA ALPINISTIČNEGA ODESKA JESENICE V DURMITOR

20 novih vzponov od III. do VI. stopnje

Na pobudo Planinske zveze Slovenije in s podporo matičnega društva, sindikata Železarne Jesenice in MLO Jesenice je v drugi polovici meseca julija izvedlo 18 članov Alpinističnega odeska PD Jesenice odpravo v Durmitor — Crna gora.

Vsak član odprave je prenašal iz izhodišnega kraja Zabljaka do taborišča ob Škrčkih jezerih 40 do 50 kg težki tovor s hrano, plezalno in taborno opremo. Prenos je trajal 12 ur. Izvršili so 20 novih plezalnih vzponov od III. do VI. težavnostne stopnje, in sicer:

Južni greben Bobotovega Kuka iz sedla Samar, štiri nove smeri v jugozahodnem ostenju Bezimenega vrha, tri nove smeri v severni steni Grude,

štiri nove smeri v severni steni Prutaša, štiri nove smeri v severni steni Sljemena (zahodni del), dve novi smeri v severni steni Bandjerne, severozahodni steber Terzin Bogaza.

Gorska skupina Durmitorja je upoštevala vse vzpone, ki so bili doseženi izvršeni, plezalno skoraj obdelana. Alpinisti so si ogledali tudi zanimivo ledeno jamo — »Ledena pečina«.

Vodstvo kot tehnični usposobljenosti in discipliniranosti vseh udeležencev je pripisati, da je bila odprava tako uspešna. Taborni vodja in tehnični svetovalec je bil naš znan gornik Copov Joža, ki je doprinesel svoj delež k uspehu z zdravim humorjem in koristnimi alpinističnimi nasveti. Zdravnik odprave je bil dr. Andrej Zupančič.

Udeleženci so se po ogledu muzeja v Cetinju prek Budve po morju vrnili domov v železarski revir.

Izbirne tekme na Bledu

Bled, 10. avg. — Včeraj je bilo na Bledu prvo od izbirnih tekmovalj, ki naj bi pomagala pri sestavi naše veslaške reprezentance za bližnje evropsko prvenstvo. Ženski četverec mariborskega Branka s krmarjem je premagal novega državnega prvaka, posadko pančevskega Tamiša, vendar bodo morale mariborske veslačice s tem četvercem tekmovali še enkrat.

Na evropskem prvenstvu nas bo v ekipi državnega zastopala Britičevićeva iz Špilja, ki je včeraj komaj premagala švajlsko Mici Heberle. Maria Baš pa se to pot ni nič kaj odrezala. V ženskem dvojcu scullu je Mornar tako kot na državnem prvenstvu sigurno zmagal pred Mladostjo in Bledom. Na sliki sta veslači zmagovitega Mornarjevega dvojca scullu.

kaj centimetrov razlike na cilj prvi privozil državni prvak Mornar pred Gusarjem. Tako nas bo četverec Mornarja zastopal na evropskem prvenstvu v disciplini četvercev brez krmarja, medtem ko bo Gusar poskušal srečo še na izbirnem tekmovalju četvercev s krmarjem, in sicer v borbi proti zmagovalcu dvoboja Istra : Crvena zvezda, ki bo v prihodnjih dneh.

Branik uspel

Bled, 10. avgusta. — V današnjih kvalifikacijah veslačev za evropsko prvenstvo si je ženski četverec mariborskega Branka z zmago nad državnim prvakom Tamišem iz Pančeva naposled priboril vstop v našo državno reprezentanco. To je vsekakor največji uspeh slovenskega veslaškega športa.

Danes sta bili na sporedu tudi disciplini — četverec s krmarjem in brez krmarja za moške. V prvi disciplini je bila posadka državnega prvaka Istre premagana in je bila Crvena zvezda na cilju pred njo kar za dolžino čolna. Pri četvercih brez krmarja je za ne-

Italijan Fallarini prvi v Vidmu

Vidmu je odločil zmago na drugi etapi Vidma je odločil zmago na drugi etapi dirke Po Evropi. Najhitrejši je bil Italijan Fallarini. Niti za dolžino kolesa pa niso zaostali: Avstrijec Christian, Italijan Ferlenghi, Belgijec Trefox, Avstrijec Schweiger in drugi. Jugoslovani pa so se uvrstili takole: Petrović na 14. z 10:43 min., za zmagovalcem Levačić na 20. mesto, Vukšan na 28. Baje na 31. in Valčić na 34. mestu.

Vso pot od Reke pa do Vidma je dirkače mučila vročina, tako da se je asfalt oprjel na kolesa. Na vzponih je pobegnul Italijan Ferlenghi, toda kmalu ga je ujel Romun Dimitrescu. Toda Ferlenghi se ga je čez nekaj časa otrese. Medtem ko je večina vozovcev vozila v skupini, pa je Ferlenghija šel na pomoč Italijan Fallarini. Avstrijec Schweiger in Christian, Belgijec Trefox, Holanec Van Steensen pa so odšli na lov za obema Italijanoma. In res so ga pri Vipavi ujeli ter ga niso več izpustili tjakaj do Vidma, ker se je kot rečeno boj odločil v finishu.

Rumeno majico je v Vidmu oblekel Avstrijec Christian.

strijec Schweiger in drugi. Jugoslovani pa so se uvrstili takole: Petrović na 14. z 10:43 min., za zmagovalcem Levačić na 20. mesto, Vukšan na 28. Baje na 31. in Valčić na 34. mestu.

Vso pot od Reke pa do Vidma je dirkače mučila vročina, tako da se je asfalt oprjel na kolesa. Na vzponih je pobegnul Italijan Ferlenghi, toda kmalu ga je ujel Romun Dimitrescu. Toda Ferlenghi se ga je čez nekaj časa otrese. Medtem ko je večina vozovcev vozila v skupini, pa je Ferlenghija šel na pomoč Italijan Fallarini. Avstrijec Schweiger in Christian, Belgijec Trefox, Holanec Van Steensen pa so odšli na lov za obema Italijanoma. In res so ga pri Vipavi ujeli ter ga niso več izpustili tjakaj do Vidma, ker se je kot rečeno boj odločil v finishu.

Rumeno majico je v Vidmu oblekel Avstrijec Christian.

Mihalič in Vipotnik pojmeta v Helsinkih

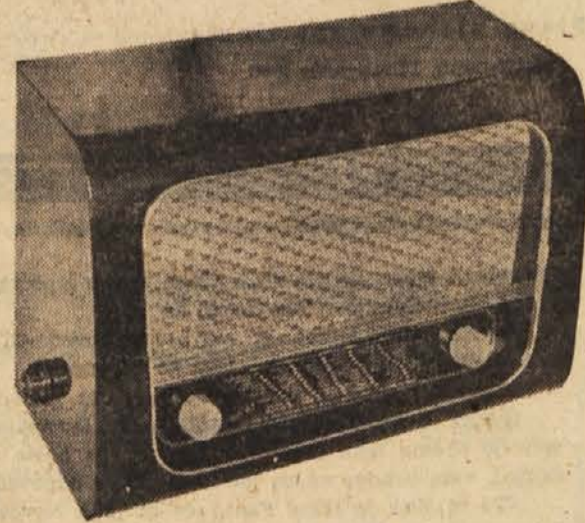
Beograd, 10. avg. Atletska federacija Finske je povabila našo Zvezo, naj pošlje dva jugoslovanska tekmovalca na mednarodni miting v Helsinkih. Atletska zveza Jugoslavije je sprejela ponudbo in določila, da se bosta udeležila tega mitinga, ki bo 31. avgusta. Mihalič in Vipotnik. Mihalič bo tekel 5000 m. Vipotnik pa 800 m.

TELEKOMUNIKACIJE

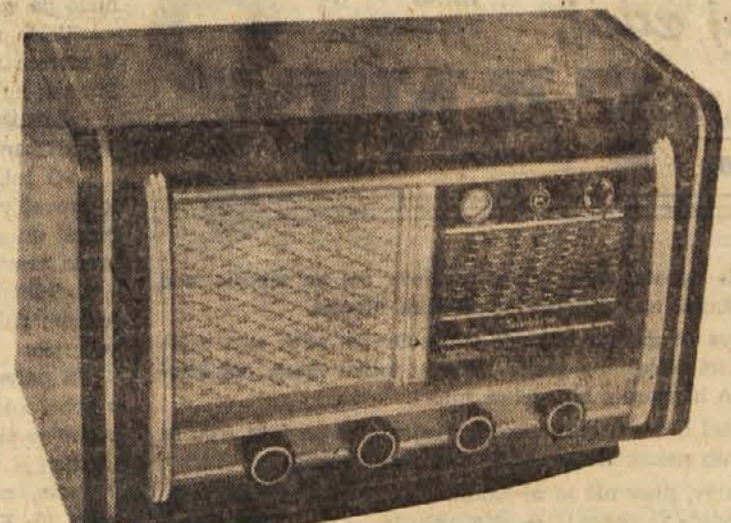
INDUSTRIJSKO PODJETJE ZA ELEKTROZVEZE LJUBLJANA-PRŽAN

Kupci radijskih sprejemnikov, znižali smo cene!

VESNA
od 37.000 din na
22.000 din

Pri sprejemniku »SAVICA« smo prav tako uspeli znižati proizvodne stroške in zato Vam nudimo priznano odlični koncertni sprejemnik »Savica« po znižani ceni
39.000 din

SAVICA
od 46.000 din na
39.000 din

Sprejemnik »VESNA« je po do sedaj prodanih količinah dejansko postal pravi LJUDSKI SPREJEMNIK. Upoštevajoč to smo uredili veliko serijsko proizvodnjo »VESNA« sprejemnikov, kar nam je omogočilo znatno znižanje cene — Kvaliteten in moderen sprejemnik »VESNA« je na razpolago po vsakomur dostopni ceni
22.000 din

Za vse naše radijske sprejemnike, kupljene po 1. juliju, dajemo 12-mesečno garancijo, za vse sestavne dele vključno elektronke. Lastna proizvodnja sestavnih delov nam omogoča, da imamo rezervne dele vedno na zalogi
Nove cene veljajo od 13. avgusta t. l., na kar opozarjamo tudi trgovinsko mrežo v vsej državi

KINEMATOGRAFI PREDVAJAJO

KINO »UNION«

Premiera franc. barvnega filma

Pustolovščine Sevilskega brivca

Predstavi ob 18 in 20.30. V glavni vlogi Luis Mariano in Lolita Sevilla. Ob 11 po notni ceni 20 din naslednji film: »Večno prijateljstvo«, »Televizijska danca« in »Leningradska podzemna železnica«. Prodaja vstopnic od 14 dalje.

KINO »SOČA«

Ameriški barvni film

OBZORJA na zahodu

Predstavi ob 18 in 20. Danes zadnjič. Prodaja vstopnic od 14 dalje.

KINO »KOMUNA«: Francoski film: »Stopnice za služinčad«. Obzornik. Predstavi ob 18 in 20.30.

KINO »SLOGA«: Jugosl. film: »Za sledovanje«. Tednik. Predstave ob 17, 19 in 21. Ob 10 matineja istega filma. V glavni vlogi Ljubiša Jovanović. Danes zadnjičkrat.

KINO »VIC«: Ital. film: »Figaro«. — Predstavi ob 18 in 20.30. Prodaja vstopnic v vseh treh kinematografih od 14 dalje, za matinejo v kinu »Sloga« pa od 9 dalje.

LETNI KINO »BEZIGRAD«: Angleski film: »Tri korake pred vasilčami«. Predstava ob 20.30. Prodaja vstopnic uro pred pričetkom predstave.

MLADINSKI KINO LM, Kotnikova 8, telefon 32-454, predvaja za mladino slovenski film: »Kekec«. Predstave vsak torek, sredo, četrtek in petek tudi ob 10, vsako nedeljo pa ob 9.30 in 10.30.

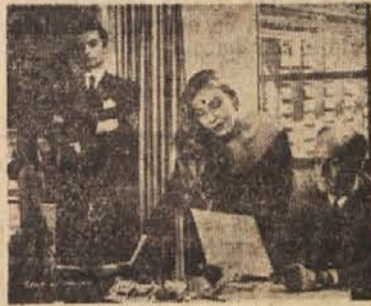
KINO »LITOSTROJ«: Ameriški film: »Senca preteklosti«. — Predstava ob 20. Prodaja vstopnic uro pred pričetkom predstave.

KINO »TRIGLAV«

Francoski film

ŽENSKESo nevarne

Tednik. V glavni vlogi Eddie Constantine in Nadia Gray. Predstavi ob 18 in 20. — Prodaja vstopnic od 17 dalje. Danes zadnjičkrat. — Jutri madž. barvni film: »Glavo kvišku«.

KINO »SISKA«

Ameriški barvni film

Meč in roža

V glavni vlogi Richard Todd, Glynis Johns, James Robertson Justice. — Predstave ob 18, 19 in 20. — Prodaja vstopnic od 15 dalje.

OBČINSKI LJUDSKI ODBOR TRBOVLJE

Komisija za volitve in imenovanja občinskega ljudskega odbora Trbovlje

razpisuje

naslednja nezasedena mesta upravnih organov, in sicer za

1. REFERENTA za komunalne zadeve in gradbeništvo
2. GRADBENEGA INŠPEKTORJA
3. TRŽNEGA INŠPEKTORJA
4. 4 PRIPRAVNIKE v upravnih in finančni službi
5. STROJEPISKO

POGOJI:

- Ad 1. gradbeni tehnik in ustrezna praksa.
  - Ad 2. višja strokovna izobrazba, Ad 3. srednja strokovna izobrazba in ustrezna praksa, Ad 4. absolventi srednjih šol — mlajši, Ad 5. srednja administrativna šola ali ustrezna praksa.
- Dopolnilna plača za mesta pod 1, 2 in 3 zagotovljena. Pismene ponudbe ali osebni dogovor pri tajniku Občinskega ljudskega odbora Trbovlje. T 117

Naročajte, kupujte in širite ljudsko revijo Prešernove družbe »OBZORNIK«!

ZELEZARNA RAVNE

Tovarna plemenitih jekel RAVNE NA KOROSKEM

sprejme

več inženirjev in tehnikov

metalurške, strojne in kemične stroke za okrepitev tehničnega kadra proizvodnje

Ponudbe na personalno upravo Zelezarne 3082

METALURŠKA INDUSTRIJSKA ŠOLA

PRI ŽELEZARNI RAVNE

RAVNE NA KOROSKEM

razpisuje

2 štipendijski mesti

za metalurško stroko na Višji pedagoški šoli na Reki

Vlogo z navedbo šole oz. prakse do 10. septembra 1956 na upravo MIS, Ravne na Koroskem 3083

POZIV

Po čl. 58 in 59 uredbe o spremembah in dopolnitvah uredbe o plačah delavcev in uslužbencev gospodarskih organizacij (Uradni list FLRJ št. 54-54), pozivamo vse delavce in uslužbence, ki so bili v letu 1955 s podjetjem v delovnem razmerju, da v roku treh mesecev uveljavijo svojo pravico do deleža pri delitvi dobička

Kdor se v tem roku ne bo prijavil, bo izgubil pravico do deleža pri delitvi.

PIRANSKE SOLINE, PORTOROZ

AVTOPODJETJE »PRIMORJE« PIRAN

TELEFON 13, PORTOROZ

PRODA

DVA OSEBNA AVTOMOBILA »FIAT 1100«

IN

OSEBNI AVTOMOBIL »MERCEDES 170 DS«

Z RADIOAPARATOM

AVTOMOBILI SO V POPOLNOMA DOBREM STANJU
CENA: PO OGLEDU IN DOGOVORU NA KRAJU SAMEM 3085

MOJE PRŽENE

Naftalin

ZAHTEVAJTE GA V SVOJI TRGOVINI

De-De

DEZINFICIRA IN DEZODORIRA

TOALETNO MILO

UPRAVA PODJETJA »RUNO« — tovarne usnja — TRŽIČ

razpisuje

mesto računovodje-kinje

Pogoji: Srednja ekonomska šola s 5-letno prakso ali nepopolna srednja šola z ustrezno 5-letno prakso v računovodstvu.

Plača po tarifnem pravilniku, ostalo po dogovoru.

Ponudbe z življenjepisom in opisom dosedanjega službovanja pošljite upravi tovarne.

Nastop službe takoj. 3086

Okrajni ljudski odbor Celje

razpisuje naslednja delovna mesta V TAJNIŠTVU ZA DELO:

- referenta za vzgojo strokovnih kadrov s srednješolsko izobrazbo in 3-letno prakso v upravnih službi
- referenta za delovna razmerja s srednješolsko izobrazbo in 3-letno prakso v upravnih službi
- referenta za zaposlitev invalidov z nižjo strokovno izobrazbo
- referenta za analizo in statistiko delovne sile s srednješolsko izobrazbo in večletno prakso pri delu v statistiki
- referenta za analize pri odseku za plače z ekonomsko fakulteto

Prošnje z življenjepisom pošljite na personalni oddelk Okrajnega ljudskega odbora do 25. avgusta 1956. — Plača po uredbi. 3084

TOVARNA GRADBENIH STROJEV »FAGRAM«-SMEDEREVO

Obveščamo poslovne prijatelje in vsa zainteresirana podjetja, da smo znižali cene naših izdelkov, in sicer:

	Stare cene	Novo cene
1. MEŠALEC ZA BETON, 250 litrov, z dieselmotorjem	1.500.000 din	1.125.000 din
2. MEŠALEC ZA BETON, 250 litrov, z elektromotorjem	1.300.000 din	970.000 din
3. PREVOZNA DROBILNICA DV-400, z dieselmotorjem	3.474.000 din	2.400.000 din
4. PREVOZNA DROBILNICA DV-400, z elektromotorjem	2.316.000 din	1.800.000 din
5. ROTACIJSKO SITO, z dieselmotorjem	1.016.000 din	762.000 din
6. ROTACIJSKO SITO, z elektromotorjem	863.000 din	630.000 din
7. BRIZGALNI STROJ ZA BITUMEN, 1500 litrov	7.526.000 din	4.995.000 din
8. BRIZGALNI STROJ ZA BITUMEN, 500 litrov	842.000 din	500.000 din
9. MEŠALEC ZA ASFALT, 2 m ³	5.737.000 din	3.500.000 din
10. KOTEL ZA TOPLJENJE BITUMENA, 2 m ³	1.273.000 din	762.000 din
11. MEŠALEC ZA MALTO, z elektromotorjem	350.000 din	282.000 din
12. KONZOLNO DVIGALO (SAFO), 250 kg	180.000 din	160.000 din
13. GRABENO DVIGALO, 800 kg	850.000 din	710.000 din
14. RAZPRŠILEC ZA HLADNO EMULZIJO	170.000 din	127.500 din
15. PREVOZNI KOMPRESOR TIPA »FAGRAM-700«, z dieselmotorjem, kapacitete 2,83 m ³ /min.	7.425.000 din	5.550.000 din
16. PREVOZNI KOMPRESOR TIPA »FAGRAM-702«, z dieselmotorjem, kapacitete 5,81 m ³ /min.	12.400.000 din	9.300.000 din
17. JEZ ZA NABIJANJE CEST	271.000 din	240.000 din
18. GRABLJASTI TRANSPORTER, dolžine 40 m, kapacitete 60 t/h	2.400.000 din	1.800.000 din
19. RUDARSKA PODGRADA	—	41.560 din
20. KIP VAGONET, brez zavore, prostornine 0,75 m ³ , šir. tira 600 mm	90.000 din	90.000 din
21. KIP VAGONET, z zavoro, prostornine 0,75 m ³ , za tir 600 mm	100.000 din	100.000 din
22. KIP VAGONET, brez zavore, prostornine 0,75 m ³ , za tir 600 mm, z jeklenimi kolesnimi dvojicami	—	119.000 din
23. KIP VAGONET, z zavoro, prostornine 0,75 m ³ , za tir 600 mm, z jeklenimi kolesnimi dvojicami	—	129.000 din
24. JAMSKI VAGONET »TREPČA«, s kol. dvojicami »Guštanje«	—	161.500 din
25. JAMSKI VAGONET »RADUŠA«, z kolesnimi dvojicami »Guštanje«	—	171.000 din
26. JAMSKI VAGONET, 500 litrov, s kol. dvojicami »Ravne« Ka-4	226.000 din	184.000 din
27. JAMSKI VAGONET, 750 litrov, s kol. dvojicami »Ravne« Ka-4	232.000 din	187.000 din
28. JAMSKI VAGONET, 1000 litrov, s kol. dvojicami »Ravne« Ka-4	240.000 din	194.000 din
29. PLATO VAGONET, s kolesnimi dvojicami »Fagram«	—	68.000 din
30. PLATO VAGONET, s kolesnimi dvojicami »Ravne«	—	97.000 din
31. KOLESNE DVOJICE »FAGRAM«	—	32.000 din

Novo cene veljajo od 1. avgusta 1956 naprej

Dobavni roki za izdelke pod številkami 1, 2, 3, 4, 5, 6, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 16 in 20 takoj iz zaloge, ostale izdelke pa po dogovoru. ● Za vse naše izdelke dajemo šestmesečno garancijo ● Obveščamo vsa zainteresirana podjetja, da bomo sklepali pogodbe za leto 1957 od 1. septembra letos dalje ● ZA VSA OSTALA POJASNILA SE OBRNITE NA TVORNICO

2982

»FAGRAM« — SMEDEREVO

INDIJSKI FILM SPREMINJA VZORE

Okoli 200 filmov na leto. Pri filmu dela 90.000 ljudi

Lepe ljudi je imela Indija že od nekdaj posebno v časteh, zato nastopajo tudi v filmih junaki, ki so pravzaprav indijskemu okusu prilagojeni holivudski lepote!

O indijski filmski ustvarjalnosti bi lahko rekli, da se v njej nekako pozna vpliv Hollywooda, vsaj glede tega, da so prav posebno v časteh zvezdnice in zvezdniki. V glavnem je povprečen indijski film nekakšna trgovska kopija srednjega zabavnega filma iz ameriške tovarne sanj. Najraje obravnavajo Indijci zgodovinske zgodbe, bajke in pravljice - roparske storije in viteške povesti, le malo pozornosti pa posvečajo pri tem dramaturško premišljeni in prepričljivi obdelavi. V ospredju zanimanja množice indijskih gledalcev je lepota glavnih igralcev obeh spolov, razen tega pa glasba in ples.

Clovek dobi vtis, da je scenarij samo nekak okvir, ki vanj skušajo strpati čimveč pesmi in plesov. V vsakem filmu je vsaj osem popevk, katerih ritem se precej približuje južnoameriškim sambam in rumbam, melodije so preproste in čutne, orkester spremlja vse pesmi in filmsko zgodbo, sestavljen pa je iz vzhodnjaških in zahodnih glasbil, tako da ne manjka v njem niti havajske kitare ne saksofona. Ker so pesmi za množico gledalcev najbolj mikavne, pojo junakinje in junaki v vseh mogočih in nemogočih položajih. Razumljivo je, da je zgodba zaradi dolgih pevskih vložkov precej razvlečena.

Podobno je tudi s plesnimi prizori, ki nč smejo manjkati tako rekoč v nobenem filmu. Plesi so nekakšna mešanica starih indijskih plesnih oblik in figur ter zahodnega družabnega plesnega sloga, njihov glavni namen pa je, da dobijo zlasti plesalke dovolj priljubljenosti za razkazovanje svojega sexappela.

Producenti so že izdelali vrsto dokumentarnih filmov o indijski plesni umetnosti, pa tudi v nekaterih celovečernih filmih, n. pr. v »Kalpani«, kjer nastopa s svojjo

fantazijo in improvizacijo slaviti pesalec Udaj Sankar, je indijska plesna umetnost posrečeno prikazana.

V indijskem filmu prevladujejo melodrame. Vsaka stopnja dramskega zapleta je polna čustev, navzlic temu pa se indijski filmski proizvajalci nekako ne

morejo ogreti za resničnost zgodb iz sodobnega življenja. Le tu in tam izdelajo kak film, ki graja socialne odnose in obravnava preprosto življenjsko zgodbo. Taki filmi potem navadno tudi pridejo v zahodne dežele. Film »Dva orala zemlje« je poln čustev, vendar je režiser s presenetljivo umetniško svežino načel vprašanje industrializacije dežele.

Na splošno se kažejo težnje, da bi napravili indijski film zares indijski. Najnovejše filme so začeli snemati v pokrajini — poprej so jih snemali izključno v ateljejih — junakinje in junaki pa se vsaj ponekod približuje miselnosti sodobnega človeka. Tako indijski film postopoma sprejema in po svoje posreduje italijanski

neorealizem, le s to razliko, da trajajo taki indijski filmi štiri do pet ur, kar je za naše pojme preveč. Ljudje, ki poznajo indijsko filmsko ustvarjalnost, pravijo, da se bo v kratkem razvila v indijskih ateljejih močna proizvodnja dokumentarnih filmov, ki bodo posredovali bogato kulturno izročilo dežele, indijsko staro umetnost in tudi sodobno življenje.

»Dolga roka«

Je nova angleška kriminalka, ki v njej nastopa John Stratton (desno) kot detektiv. Jack Hawkins pa kot superintendent. Film, ki ga je režiral Michael Balcon, je dobil na nedavnem berlinskem festivalu Srebrnega medveda. Scotland Yard je na sledi vlomilcu, ki je mimogrede tudi zagrešil roparski umor. Slika kaže superintendenta in detektiva, ki sta našla na hladilniku zapuščenega avtomobila košček obleke vlomilčeve žrtve

DANNY KAYE v »najtežji« vlogi

Sloviti ameriški filmski komik Danny Kaye — bralci se bodo še spomnili, da je pred nekaj tedni s svojim obiskom razveselil tudi otroke v nekaterih naših mestih — igra v svojem najnovejšem filmu vlogo, ki mu je — kot pravijo — tako rekoč prirasla k telesu. Nastopa namreč kot dvorni norec. Da so izbrali za to vlogo prav njega — morda so jo celo napisali zanj — ni nič čudnega, saj velja ta ameriški komik že lep čas za najboljšega dvornega norca vsega sveta, tudi ne glede na to, da je kot najljubši komik angleške princeze, ki že nekaj let dviga s svojo ljubeznijo v tradicijam vdani angleški javnosti precej prahu, torej tudi nekako zakonit dvorni norec.

Izjavo, ki jo je dal na tiskovni konferenci po nekaj dneh snemanja najnovejšega filma, češ da je ta njegova vloga ne samo najlepša, marveč tudi najtežja, je treba pojmovati dobesedno, saj so mu morali štiriinajst dni zapovrstjo štirje pomočniki vsako jutro pomagati v osemdeset kilogramov težko viteško opremo z oklepom, čelado in z vsemi srednjeveškimi pritlikinami.

Snemali so vsak dan po osem ur, ves čas pa je bil Danny glavni junak. V ateljejih je bila huda vročina, ki jo je »vitez«

še bolj občutil, saj se je moral več dni zapovrstjo dvobojevati s prav tako viteško našemljenim sovražnikom. Ko je nekoč med snemanjem dvoboja v odmoru snel čelado, si je najprej obrisal znoj, nato pa je globoko zajel sapo in dejal: »Pravzaprav si mora človek včasih zares močno prizadevati, če naj pri gledalcih deluje smešno...«

Gary Cooper o sebi

»Leta 1925 sem srečal v Hollywoodu prijatelje iz otroških let v kaj čudni obleki in v klobukih s širokimi kraji, skratka tako so bili opravljeni, kot je filmsko občinstvo zdaj vajeno gledati kaboje in bele borce z rdečkasto. Povedali so mi, da nastopajo v nekem filmu kot »extra«. Kot je znano, označujejo v prestalnici ameriškega filma »extra« vse tiste priložnostne filmske igralce, ki zmorejo to ali ona posebnost in jih po potrebi pokličejo v ateljeje. Ti moji prijatelji so nastopali v bojih z indijskimi vojščaki kot ljudje, ki so znali na ukaz stikovitno padati s konj.

Ko mi je bilo nekaj let, smo se naselili v Združenih državah, kmalu potem pa smo se otroci z materjo vrnili v Anglijo, kjer sem hodil v solo. Po ponovni vrnitvi v Združene države k očetu nisem

vedel, kaj naj bi počel. Oče mi je kot odvetnik svetloval, naj se posvetim pravu, mene pa je mila-

destna objestnost vlekla k filmu. Pograbil sem priložnost in prosil prijatelje, naj me vzamejo s seboj. Jahati sem znal, ker sem prebil nekaj let na očetovi fermi. Režiser me je sprejel, ker sem znal tudi zadenski skočiti na konja in pasti z njega tako slikovito, da so celo padcev s konja vajeni ljudje govorili o mojih polomljenih kosteh.

Zgodilo se mi sicer razen majhnih prask ni nič, vendar sem slutil, da se vse skupaj ne bo dobro končalo, zato sem sklenil: če sem že pri filmu, bom poskusil postati igralec. Da bi ne bil samo »extra«, sem si kupil kamero, jo postavil na domačem travniku, pripeljal konja in snemal samega sebe.

Film sem ponudil Haroldu Goodwinu, ki mi je dejal, potem ko sem na njegovo ponudbo 65 dolarjev tedensko samo popolnil silino: »Če se boste znali tako slikovito zmrzdovati, kadarkoli nam bo to potrebno, vam bom kmalu zvišal plačo.«

Pravo vlogo sem dobil, ko so med snemanjem nekoga filma zaman čakali na glavnega igralca, ki sem ga zamenjal v nevarnih prizorih. V tistem filmu sem se iz »extra« spremenil v glavnega igralca, zaslužil sem pa še vedno po 65 dolarjev tedensko. — No, pri sklepanju pogodbe za »Arizonsko mejo«, svoj prvi resnični film, sem bil že malce zahtevnejši.

DISNEY JE VLOZIL TOZBO

Ustvarjalec mnogih odličnih risanih filmov in duhovni oče »Micki miške«, ki je pred dvema letoma praznovala 25-letnico rojstva, je vložil tožbo, v kateri zahteva težke milijone odškodnine. Vzrok? Ameriški narodni junak David Crockett, ki je živel od leta 1786 do 1836. Ta mož je utrdil meje Združenih držav in je umrl kot član Kongresa.

David Crocketta je napravil Walt Disney za glavnega junaka enega svojih najnovejših risanih filmov. Na njegovih risbah je imel ta junak klobuk iz zajčje dlake, odtlej pa nosijo milijoni otrok po vsem svetu podobne klobučke in obleke, ki jih izdelujejo različna tekstilna podjetja. Walt Disney vztraja pri tem, da je on »odkril« za tekstilno industrijo tega junaka, oziroma njegovo nošo, zato hoče s patentom zavarovati obleko in kroj, ki mu ga je sam dal na filmskem platnu, hkrati pa zahteva od prizadetih podjetij milijonsko odškodnino.

Filmski DROBIŽ

Pred dnevi so začeli snemati s petimi kamerami v avstrijskih planinah film »Sveta dediščina«. To bo prvi nemški film v super-scopski tehniki, zgodba pa bo obravnavala velik godni požar. Režira Richard Angst.

Neutrudni francoski komik Fernandel bo v filmu »Honoré iz Marsella« nastopil tudi kot pevec. Tri popevke je zložil sanjski skladatelj Henri Betty. Doslej je bil Fernandel razen kot igralec znan francoskim prijateljem gramofonskih plošč samo kot izvrsten pripovedovalec Daudetovih povesti.

V severnem delu Münchena so pred kratkim odprli prvi kinematograf z imenom mlade nemške filmske igralke Romy Schneider. Na otvoritveni predstavi so pokazali njen film »Sissy«.

Bing Crosby, holivudski »spojenci milijonar«, je po svoje označil v ameriški javnosti tako priljubljene psihiatre: »Psihater je človek, ki ima dar, da pazljivo poslušata svoje paciente vse do tlej, dokler ne začno govoriti pametno.«

Adolphe Menjou, ki je v filmskem svetu zaslovel zaradi elegancije in vlnudnosti, si je baje že pripravil nagrobni spomenik, na katerem bo razen potrebnih podatkov zapisano tudi tole: »Oprostite, prosim, da izjemoma ne vstanem!«

Preklepevačica čustva so značilnost indijskega filma. Materska ljubezen, spoštovanje in zvestoba, vsako čustvo naj bi pripravilo gledalce do solz

»ZUNAJ PREZI SMRT«

Nič kaj novega niso povedali ameriški producenti s svojim filmom pod gornjim naslovom. V njem je mnogo streljanja, zgodba pa baje temelji na zgodovinski osnovi. Pariški kritiki pravijo, da je mladina navdušena nad novim filmskim trakom z Divjega zahoda, odrasli pa si lahko med predstavo privoščijo dve uri prijetnega počitka ob užitni glasbi.

»DEKLE Z REKE«

Italijani hudomušno označujejo ta film s Sophi Loren v glavni vlogi kot anatomijo »atomske« filmske igralke, ki nastopa v zapleteni zgodbi o dekletu kot središču vsega dogajanja. Vsi se sučejo okoli nje, nazadnje pa jo pridobi zase motociklist in tihotapec Gino. Ko dekle postane mati, jo fant zapusti, kmalu zatem pa ga odpustijo iz službe. V prepiru hoče dekle utopiti, a se pokesa ob pogledu na otroka, ki je utonil v reki.

Danny Kaye pri »jutranji toaleti«, ki je trajala štiriinajst dni

JURČEK RISE

Pobegli vlomilec

Na pragu v življenje

Tak je naslov novega češkoslovaškega psihološkega filma, ki obravnava vprašanja sodobne mladine. Režiser Vaclav Gajer bo predstavil v tem filmu študenta medicine, ki ga niso niti doma ne v šoli primerno pripravili na življenje. Fant pride v slabo družbo, iz katere se reši šele v trenutku, ko malone že postane zločinec. Iz zagate mu pomaga dekle, sestra enega izmed njegovih slabih prijateljev. V glavni moški vlogi nastopa Edvard Čupák (slika).

»GRAD V SENCI«

To je mračna tihotapska zgodba iz osemnajstega stoletja. V njej nastopajo neplemeniti plemenitaši, pošten fant in velik, lepo obrusen biser. V velikem lopovu — igra ga Stewart Granger — se zbudi tik pred nasilno smrtjo njegov boljši jaz. Baje igrajo kot pred tridesetimi leti, kar je v čudnem neskladju s širokim platnom in z lepimi barvami. Film je režiral Fritz Lang, ki ni mogel napraviti iz scenarija kaj več kot pustolovsko dogodivščino, pravijo nemški kritiki.

Barabič ju seveda ni čakal. Planil je iz svojega skrivališča in jo ucvril, da se je kar kadilo za njim. »Stoj!« je vpil miličnik. »Stoj — streljam!« V dokaz da se ne šali, je dvakrat ustrelil v zrak. Barabič se je ustavil in dvignil roke. Miličnik ga je zgrabil za ovratnik: »Barabič, aretiran si!«

»Dajte ga!« je vpila ženska, ki je prihitela za njim. »Zakaj si vdrl v kuhinjo?« »Saj nisem vdrl,« je zagodel Barabič. »Bila je odprta. Zakaj pa ne zaklenete!«

»Kam si dal blago?« »Kakšno blago? Niti videl ga nisem!« je trdil Barabič. »V vašo kuhinjo sem šel samo vodo pit.« »Lazle!« je rekla ženska. »Poglejte: za hlače ga je stlačile!«